

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ VE
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜLERİ

ORTAK EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TEMEL EĞİTİMDEN ORTA ÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ
(TEOG) SINAVLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Tarık MART

GAZİANTEP, 2014

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ VE
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜLERİ

ORTAK EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TEMEL EĞİTİMDEN ORTA ÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ
(TEOG) SINAVLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Mehmet Tarık MART

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mahmut SAĞIR

GAZİANTEP, 2014

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Mehmet Tarık MART tarafından hazırlanan “Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi (Teog) Kapsamında Ortaokullarda Yapılan Merkezi Ortak Sınavlara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi” başlıklı tez, 10.07.2014 (Savunma Tarihi) tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

<u>Unvanı, Adı ve Soyadı</u> :	<u>Kurumu</u> :	<u>İmzası:</u>
Prof. Dr. Niyazi CAN (Başkan)	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	
Yrd. Doç. Dr. Mahmut SAĞIR (Danışman)	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	
Yrd. Doç. Dr. Orhan ERCAN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	
Doç. Dr. Mehmet KARAKUŞ	Zirve Üniversitesi	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulununsayılı kararıyla/...../2014 tarihinde onaylanmıştır.

Doç. Dr. Abdullah DEMİR

Enstitü Müdürü

ÖZET

TEMEL EĞİTİMDEN ORTA ÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ (TEOG) KAPSAMINDA ORTAOKULLARDA YAPILAN MERKEZİ ORTAK SINAVLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

MART, Mehmet Tarık

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mahmut SAĞIR

Haziran 2014, 85 + xii

2013 2014 eğitim öğretim yılında, Temel Eğitimden Orta Öğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi yeniden yapılandırılmıştır. Yeni anlayış getiren bu sistemin odak noktasındaki öğretmenlerin, yeni sınav sistemi hakkındaki görüşlerinin, önerilerinin ve değerlendirmelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan verilere göre Yüreğir ilçe sınırları içerisinde 76 resmi ortaokul bulunmaktadır. Bu okullarda 170 Türkçe, 160 Matematik, 133 Fen ve Teknoloji, 120 T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, 204 İngilizce, 53 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders öğretmeni olmak üzere toplam 840 öğretmen bulunmakta olup bu öğretmenlerden yirmi beş kişilik çalışma grubu oluşturulmuştur.

Araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak geliştirilen dokuz açık uçlu soru sorulmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen veriler; nitel veri analiz yönteminden fenomenolojik analiz tekniği ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

1. Öğretmenlere, orta öğretime geçiş süreciyle, ilgili kurumlar aracılığıyla gerekli bilgilendirmenin yapıldığı, yeni sınav sistemi konusunda öğretmenler yeterli bilgiye sahiptir.

2. Yeni sınav sisteminin ders dışı kaynaklara yönelimiyle ilgili; sınavın olduğu her yerde ders dışı kaynaklara yönelimin olacağı, sınav sayısının artmasıyla ders dışı kaynaklara yönelimin belirgin olarak arttığı görülmüştür.

3. TEOG sınav sistemiyle hedeflenen başarının yakalandığı, öğrencilerin derslere olan ilgisinin, okullara olan bağlılığının arttırdığı, her ders sınavının farklı oturumlarda olmasının öğrenciyi hem psikolojik hem de fizyolojik olarak rahatlattığı, yanlış yanıtlarının doğru yanıtlarını etkilemediği, olağanüstü hallerde mazeret sınavlarının yapıldığı, uygulanan bu sınav sisteminin öğrenci ve veli açısından stres ve kaygı düzeylerini azalttığı görülmüştür.

4. Öğretmenlere göre öğrencilerin başarısında ailelerin sosyo-ekonomik durumu ve ders dışı kaynakların önemli olduğunu belirtilmiştir. Bu durumun öğrenciyi sınava hazırlanırken okuldaki derslerinde de önemli olduğu belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: TEOG, Sınav, Öğretmen, Öğrenci.

ABSTRACT

DETERMINATION OF TUTORS' VIEWS ON THE COMMON EXAMS
APPLIED IN SECONDARY SCHOOLS WITHIN THE STUDENT PASSING
PROCESS FROM PRIMARY EDUCATION TO HIGH SCHOOL EDUCATION
(TEOG)

MART, Mehmet Tarık
POSTGRADUATE THESIS

EDUCATION MANAGEMENT, INSPECTION, PLANNING AND
ECONOMY

CONSULTANT: ASSISTANT PROF Mahmut SAGIR

June 2014, 85 + xii

The process of student passing from primary education to high school education has been re-configured during the 2013-2014 academic year. This study aims the views, recommendations and evaluations of tutors who are in the focal point of this new examination process which brings a new understanding to national education system.

The operating group of the study; according to the data supplied from Yüreğir's National Education Management there are 76 formal secondary schools located in town borders. There are 840 teachers including 170 Turkish teachers, 160 Mathematics teachers, 133 Science teachers, 120 History teachers, 204 English and 53 Religious Culture and Moral Education teachers working at these schools and an operating group of twenty five tutors has been constituted among these teachers.

This study is a qualitative research. Researcher has made use of nine open ended questions developed according to the views of experts as a data collecting tool. Data, collected in the end of the research, has been analyzed by phenomenology technique included in qualitative data analysis methods.

The results of sub issues related to the research are briefly as follows.

1. Teachers are clearly informed by the related institutions on the student passing process to the high school education and they have sufficient information on the new examination system.

2. Depending on the examination based student passing process and increasing number of exams, there appeared a tendency to use new source books rather than main course books.

3. With the new examination system (TEOG) a variety of changes have been observed such as increasing success, motivation and devotion in the classrooms, a relief among the students both psychologically and physically and reducing stress and anxiety levels among both students and parents because of one topic, make up free exams which has independently evaluated questions.

4. The research has reached a conclusion that teachers commonly agree on the effects of social and economical conditions of the families and importance of additional sources except for course books to increase the success in the examination process and comprehension at schools.

Key words: TEOG, Examination, Teacher, Student.

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın yürütülmesinde çok büyük katkısı olan, her konuda destek ve yardımını gördüğüm değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mahmut SAĞIR' a teşekkür ve saygılarımı sunarım. Tüm yüksek lisans öğrenimim süresince ve tez çalışmamın her aşamasında maddi- manevi destek verip yanımda olan, teşvik eden eşime, mesai arkadaşlarıma, ayrıca çalışmalarına katkıda bulunan tüm arkadaşlarıma en içten teşekkürlerimi sunarım.



ÖNSÖZ

Bu araştırmada, Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi (TEOG) kapsamında ortaokullarda yapılan merkezi ortak sınavlara ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenip ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Beş bölümden oluşan bu çalışmanın birinci bölümünde; araştırmanın problem durumu, problem, alt problemler, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır. İkinci bölümünde; temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemi ile ortaokullarda yapılan merkezi ortak sınavlara ilgili kuramsal bilgilere ve ilgili literatür taramasına yer verilmiştir. Üçüncü bölüm; araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi ve yorumlanması tekniklerini içermektedir. Dördüncü bölümünde; araştırma sonucu elde edilen bulgular ve tablolar gösterilmiş, ulaşılan bulguların yorumlanmasına ve tartışmaya yer verilmiştir. Beşinci bölümünde de araştırmanın alt problemlerine ilişkin varılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda getirilen öneriler bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR.....	xii

BÖLÜM

I. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5. Sayıtlılar.....	6
1.6. Sınırlılıklar.....	6
1.7. Tanımlar.....	6
II. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	8
2.1. Ortaöğretime Geçiş Sürecinin Tarihi	8
2.2. Orta Öğretime Geçiş Süreci ve SBS	9
2.3. SBS'nin Kaldırılması	9
2.4. TEOG Sınavlarının Özellikleri	12
2.5. TEOG'un Ekonomik Etkileri	15
2.5.1. Özel Okullar	17
2.5.2. Dershaneler	18

2.5.3 Özel Dersler.....	19
2.6. TEOG'un Etkileri.....	20
2.6.1. TEOG'un Öğrenciler Üzerindeki Etkileri	20
2.6.2. TEOG' UN Öğretmenler Üzerindeki Etkileri	22
2.6.3. TEOG' UN Veliler Üzerindeki Etkileri	23
2.6.4. TEOG' UN Okul Yöneticileri Üzerindeki Etkileri.....	25
2.7. TEOG' UN Eğitim Kurumlarına Etkileri.....	27
2.8. TEOG' DA Ek Puan.....	28
2.9. Akademik Başarıya Etki Eden Faktörler.....	28
2.10. Eğitim ve Öğretim Programı.....	29
2.11. Eğitimde Ölçme-Değerlendirme.....	31
2.12. Yıl Sonu Başarı Puanı.....	33
2.13. Ortaöğretime Yerleştirme Puanı (OYP)	33
2.14. Konu İle İlgili Literatür Araştırmaları.....	33
III. YÖNTEM.....	38
3.1. Araştırma Modeli	38
3.2. Araştırma Grubu	38
3.3. Verilerin Toplanması.	40
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	40
3.5. Araştırma Sürecinin Geçerlik ve Güvenirliği.....	42
IV. BULGULAR VE YORUM	44
4.1. Öğretmenlere göre TEOG'un derslerin işlenen bölümünden kısa zamanda dönüt alınmasının öğrenci başarısındaki etkileriyle ilgili bulgular.....	44
4.1.1. Öğretmenlere göre TEOG'la derslerin işlenen bölümlerinden kısa zamanda dönüt alınmasıyla ilgili bulgular.....	44
4.1.2. Öğretmenlere göre TEOG'la derslerin işlenen bölümlerinden kısa zamanda dönüt alınmasının öğrencilerin yaşadığı stresle ilgili bulgular.....	46

4.1.3. Öğretmenlere göre TEOG'un dersler açısından önemiyle ilgili bulgular.....	46
4.1.4. Öğretmenlere göre TEOG'un kısa zamanda dönüt alınmasının öğretmen açısından önemiyle ilgili bulgular.....	48
4.2. Öğretmenlere göre TEOG'un öğretmenlere sağladığı avantajlar ve dezavantajlarla ilgili bulgular.....	49
4.2.1. Öğretmenlere göre TEOG'un Öğretmenlere sağladığı avantajlarla ilgili bulgular.....	49
4.2.2. Öğretmenlere göre TEOG'un öğretmenlere sağladığı dezavantajlarla ilgili bulgular.....	50
4.3. Öğretmenlere göre TEOG'un farklı oturum ve günlerde yapılmasının öğrenci açısından değerlendirmesiyle ilgili bulgular.....	52
4.3.1. Öğretmenlere göre sınavın iki günde olmasının öğrenciye olumlu etkileriyle ilgili bulgular.....	52
4.3.2. Öğretmenlere göre sınavın iki günde olmasının öğrenciler için olumsuz etkileriyle ilgili bulgular	52
4.3.3. Öğretmenlere göre sınavın iki günde olmasının eğitim öğretimle ilgili bulguları.....	53
4.4. Öğretmenlere göre TEOG'daki yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesiyle ilgili bulgular	54
4.4.1. Öğretmenlere göre yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesinin olumlu etkileriyle ilgili bulgular	54
4.4.2. Öğretmenlere göre yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesinin olumsuz etkileriyle ilgili bulgular.....	55
4.5. Öğretmenlere göre yeni sınav sisteminde mazeret sınavı yapılmasıyla ilgili bulgular.....	56
4.5.1. Öğretmenlere göre mazeret sınavının yapılmasının olumlu etkileriyle ilgili bulgular.....	56
4.5.2. Öğretmenlere göre mazeret sınavının yapılmamasının olumsuz etkileriyle ilgili bulgular.....	57
4.6. Öğretmenlere göre TEOG'un dışı kaynaklara yönelimiyle ilgili bulgular.....	58

4.6.1. Öğretmenlere göre TEOG’la birlikte öğrencilerin dersane ve etüt merkezine yönelimiyle ilgili olumlu bulgular	58
4.6.2. Öğretmenlere göre TEOG’la birlikte öğrencilerin dersane ve etüt merkezine yönelimiyle ilgili olumsuz bulgular.....	58
4.6.3. Öğretmenlere göre, TEOG’un öğrencilerin özel derse yönelimine olan etkisiyle ilgili bulgular.....	60
4.7. Öğretmenlere göre TEOG’un stres ve kaygı düzeyiyle ilgili bulguları....	62
4.7.1. Öğretmenlere göre TEOG’un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine olumlu katkısıyla ilgili bulgular.....	62
4.7.2. Öğretmenlere göre TEOG’un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine olumsuz etkileriyle ilgili bulgular.....	63
4.8. Öğretmenlere göre TEOG’un öğrencileri orta ve uzun süreçte sportif faaliyetlere, sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere yönlendirilmesiyle ilgili bulgular.....	65
4.8.1. Öğretmenlere göre TEOG’un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere olumlu etkileriyle bulgular.....	65
4.8.2. Öğretmenlere göre TEOG’un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere olumsuz etkileriyle ilgili bulgular.....	66
4.9. TEOG için öğretmenlerin görüş ve tavsiyeleriyle ilgili bulgular.....	68
V. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	72
5.1. Tartışma ve Sonuçlar	72
5.2. Öneriler.....	75
5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler	76
5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler	76
KAYNAKÇA.....	78
Ek-1. Adana Valilik Olur’u.....	82

TABLOLAR DİZİNİ

	Sayfa No
Tablo 2.4.1. Ortak sınavlarda sınavı yapılan derslerin ağırlık katsayıları aşağıda yer almaktadır.....	14
Tablo 4.1. TEOG’la derslerin işlenen bölümlerinden kısa zamanda dönüt alınması.....	45
Tablo 4.2. TEOG’la kısa zamanda dönüt alınmasının öğrencilerin yaşadığı stresle ilgili bulgular.....	46
Tablo 4.3. TEOG’un dersler açısından önemiyle ilgili bulgular.....	47
Tablo 4.4. TEOG’la kısa zamanda dönüt alınmasının öğretmen açısından önemiyle ilgili bulgular.....	48
Tablo 4.5. TEOG’un öğretmenlere sağladığı avantajlar ve dezavantajlarla ilgili bulgular.....	51
Tablo 4.6. Sınavın iki günde olmasının öğrenciye etkileriyle ilgili bulgular.....	53
Tablo 4.7. Sınavın iki günde olmasının eğitim öğretimle ilgili bulguları.....	54
Tablo 4.8. Öğretmenlere göre TEOG’ta yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesiyle ilgili bulgular.....	56
Tablo 4.9. Mazeret sınavının yapılmasıyla ilgili bulgular.....	57
Tablo 4.10. TEOG’un öğrencilerin dersane ve etüt merkezi yönelimiyle ilgili bulgular.....	60
Tablo 4.11. TEOG’la öğrencilerin özel derse yönelimiyle ilgili bulgular.....	61
Tablo 4.12. TEOG’un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine ilişkin bulgular.....	64
Tablo 4.13. TEOG’un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere etkisiyle ilgili bulgular.....	67
Tablo 4.14. TEOG sistemi için genel tavsiye, öneri ve bulgular.....	71

KISALTMALAR:

TEOG: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş

SBS: Seviye Belirleme Sınavı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

PYBS: Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı



BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Eğitimin doğasında var olan değişim ve gelişime paralel olarak, ortaöğretime geçişe dair yeni uygulamanın işlevsel, sürdürülebilir ve esnek bir nitelik göstermesi büyük önem taşımaktadır. 90'lı yıllardan sonra iyi bir meslek sahibi olabilmek ve dolayısıyla iyi bir eğitim alabilmek oldukça büyük önem kazanmıştır. Bireyler aldığı kaliteli eğitimle gelecekte seçeceği mesleğini belirlemede, aldığı eğitimle başarılı olup olamayacağını, ileride istediği ve sevdiği bir işi bulup bulamayacağını, nerede oturacağını, kiminle evleneceğini ve kimlerle sosyal etkileşimde bulunacağını vb. belirlemede alacağı eğitim son derece önem arz etmektedir.

Değişim, hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı, 2013 yılında son defa SBS uygulamıştır. SBS yerine getirilen Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG), 2013 2014 eğitim öğretim yılında ilk defa uygulanmaya başlanmıştır. TEOG yeni bir uygulama olduğu için, eğitim öğretim faaliyetinin vazgeçilmez bir parçası olan öğretmenlerin yeni sınav sistemiyle ilgili algılarını ve görüşlerini belirlemek ve bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamış olması nedeniyle bu alanda çalışma yapmanın yeni sınav sisteminin değerlendirilmesi, varsa eksiklerinin giderilmesi yönünde katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Bu bölümde, araştırmaya ilişkin problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmayla ilgili sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Problem Durumu

İnsanoğlu var olduğu günden itibaren eğitime ihtiyaç duymuş ve eğitim insanoğlunun değişmeyen temel ihtiyaçlarından biri olmuştur. Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir (Ertürk 1972: 12). İlkel toplumlarda bu

ihtiyacı ailesinden görerek, yaparak ve yaşayarak edinmiştir. Gelişen toplumlardaysa bu ihtiyacı karşılamak için ailenin yanında eğitim kurumları da faaliyet göstermiştir.

Ölçme ve değerlendirme eğitimde vazgeçilmezdir. Ölçme ve değerlendirme neyi ne derece öğrettiğimizi ve nerede olduğumuzu belirlemek için çok önemlidir. Eğitim sürecinde aktif rol üstlenen eğitimcilerin ulaşmak istedikleri temel nokta, öğrencilerin tümüne önceden oluşturulan programlar çerçevesinde istendik davranış değişikliklerinin tamamının kazandırılmasıdır. Burada istendik davranışlar plan program çerçevesindeki farklı konu alanlarına ilişkin bilgi, beceri ve tutumları kapsamaktadır. Söz konusu bilgi, beceri ve tutumların ne düzeyde kazandırıldığı veya başka bir ifadeyle eğitim sürecinin ne düzeyde etkili olduğu ise ölçme ve değerlendirme işlemlerini kapsar (Koç 1978: 14).

Duman (2000)'a göre, bilimsel ve teknolojik gelişmeler, ekonomik ve toplumsal gelişmenin getirdiği zorunluluklar, bilgi birikimindeki ve teknolojideki baş döndürücü gelişmeler olmuştur. Bunun için yeni bilgi ve becerilerin sürekli olarak kazanılması gereğinin, mesleksel hareketlilik, iletişim ve kitle iletişim araçlarının etkilerinin ve uluslararası ilişkilerde uyumluluk isteminin artması eğitimde yeniliğin ve değişimin kaçınılmaz olduğunu belirtmiştir. Bu gelişen teknoloji ve değişen birimlerle birlikte, toplumun ve toplumundaki bireylerin ihtiyaçları da çeşitlenerek artmıştır. Bu değişim ve gelişmeyle birlikte toplumun çeşitlenen ihtiyaçlarını karşılayacak, alanında uzman bireylerin yetiştirilmesinde en büyük rolü çeşitli eğitim kurumları almıştır.

Günümüz toplumlarındaki ve çalışma hayatındaki hızlı değişimler bir takım sonuçları da beraberinde getirmektedir. Bu değişim, kişilerin hayat boyu öğrenme stratejisini uygulamasını ve edindiği bilgileri tekrar tekrar yapılandırmasını bilen uzmanlar olmasını gerektirmektedir (Aydoğan 2008: 10). Bu açıklamalarda da görüldüğü gibi her geçen gün dünya genelinde öğrenci sayısının artıyor olması, insanların ihtiyaçlarının çeşitleniyor olması, alanlardaki profesyonel kişilerin yetiştirilmesi için farklı eğitim kurumlarına ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur.

Gerek öğrenci sayılarının artması ve gerekse aynı basamakta çeşitli eğitim kurumları olması burayı tercih edecek öğrenciler arasında seçmeyi zorunlu kılmıştır.

İşte bu “Temel Eğitim”den bir üst eğitim olan “Orta Öğretim”e geçişteki seçimler yıllardır çeşitli isimler adı altında yapılmıştır. Yapılan bu sınavların sürekli değiştirilmesi veya yenilenmesi ölçme araçlarının % 100’lük kusursuz bir ölçüm aracı olmamasından kaynaklıdır. Geliştirilen her sınavda bir önceki ölçme araçlarında görülen eksiklikler, ölçülemeyen bölümler veya anın ölçülmesi gibi durumları en aza indirmek için zaman zaman yeniden şekillenmiş ve değişmiştir.

Bu çalışmada 8. sınıflar için 2013- 2014 Eğitim Öğretim Yılı’nda ilk defa uygulamaya başlayan yeni sınav sistemi TEOG hakkında öğretmen algılarının neler olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi(TEOG) sınavlarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir? Bu araştırmada şu alt problemle ilgili şu alt problemlere cevap aranacaktır:

1.2.1 Alt Problemler

1- Öğretmenlere göre TEOG sınavlarıyla derslerin işlenen bölümlerinden en kısa zamanda dönüt alınmasının öğrenci başarısına etkileri nelerdir?

2- TEOG Merkezi Ortak Sınavının öğretmenlere sağladığı avantajlar ve dezavantajlar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

3- TEOG Merkezi Ortak Sınavlarının farklı oturumlarda ve iki güne yayılmasının öğrenciye sağladığı yararlar hakkında görüşleriniz nelerdir?

4- Yeni sınav sisteminde sınavlardaki yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

5- Öğrencinin herhangi mazereti olması durumunda mazeret sınavının yapılması hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

6- Bu sınav sisteminde, sınavın öğrencilerin ders dışı kaynaklara yönelimi (dershane, etüt merkezi, özel ders vb.) hakkında görüşleriniz nelerdir?

7- Bu sınavın öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?

8- Bu sınav sisteminin, orta ve uzun süreçte sportif faaliyetlere, sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere öğrencilerin yönlendirilmesine katkısı hakkında görüşleriniz nelerdir?

9- Bu sınav sistemi için tavsiyeleriniz nelerdir?

1.3 Araştırmanın Amacı

Öğretim programlarını geliştirme ve uygulama çalışmaları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uzun yıllardır kademeli olarak sürdürülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı çalışmalarının devamı olarak 2013-2014 eğitim öğretim yılında temel eğitimden orta öğretim kurumlarına geçiş sistemi yeniden yapılandırılmıştır. Bu konuda yapılmış araştırmanın olmaması, bu konunun odak noktasındaki öğretmenlerin yeni anlayış getiren sınav sistemi hakkındaki görüş, öneri ve değerlendirmelerinin belirlenmesi amacıyla yapılmış bir çalışmadır.

Üniversiteye ve temel eğitimden orta öğretim kurumlarına geçiş sınavları, Türkiye’de öğrenci katılımının en yoğun olduğu sınavlar arasında yer almaktadır. TEOG, öğrencilerin iyi bir eğitim veren liseye girmelerinin ön koşuludur. Öğrencilerin iyi bir liseyi kazanması aynı zamanda kaliteli eğitim veren bir üniversiteyi kazanabileceği anlamına da geldiği için bu sınav onlar için çok önemlidir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi’ni 27.8.2003 tarihli ve 25212 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği” ile 7.9.2013 tarihli ve 28758 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği” hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesinin hazırlanış amacı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel örgün ortaöğretim kurumlarına geçiş işlemleri ile ilgili usul ve esasları düzenlemektedir.

Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi, 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren ortaokul ve imam hatip ortaokullarının 8 inci sınıflarında uygulanmak üzere onay tarihinde yürürlüğe girer (oges.meb.gov.tr).

2013 yılına kadar sadece yılsonunda yapılan sınavların yerini 2013 2014 eğitim öğretim yılında ortaokullarda 8. Sınıflar için I. ve II. dönemde ayrı ayrı olmak üzere üç yazılısı olan dersler için ikinci, iki yazılısı olan dersler için birinci sınavların yerine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından merkezi ortak sınav yapılmaya başlanmıştır. Bu yeni sınav sisteminde öğrencilerin fazla stres yaşamamaları için sınav iki günde yapılmaktadır. Birinci gün Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji derslerinden sınav olmaktadır; ikinci gün T.C. Atatürkçülük ve İnkılâp Tarihi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinden sınav olmaktadır. Ortak sınavlar, sınav takviminde belirtilen tarihlerde, her sınav günü üç olmak üzere, iki günde altı oturum halinde yapılacaktır.

Her dönem yapılan ortak sınavlarda ağırlıklandırılmış puanların hesaplanmasında; Türkçe, matematik, fen ve teknoloji dersleri için dört, T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük, yabancı dil ve din kültürü ve ahlâk bilgisi için iki katsayısı o dersin puanı ile çarpılarak her bir dersin ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı hesaplanacaktır. Puanlama 700 tam puan üzerinden yapılacaktır (MEB OGES Kılavuzu 2013:4).

1.4 Araştırmanın Önemi

Ülkemizde kaliteli bir eğitim alabilmek için öğrenciler, küçük yaşta kendilerini zorlu geçen bir rekabetin içinde bulmaktadırlar. Bu araştırmada Orta öğretime giriş sınavı(TEOG) rekabet ortamı oluşturmaktadır. Zorlu ve stresli olan bu durum sadece sınava giren öğrencileri değil ve çevresindekiler için de stresli ve üzüntülü bir durum oluşmaktadır.

Uygulanan her yeni sistemde bir önceki sınavlarda karşılaşılan sorunlar giderilmeye çalışılmaktadır. Bu araştırmada 2013-2014 eğitim öğretim yılında ilk defa uygulanmaya başlanan Orta Öğretime Geçiş Sistemi(TEOG) Merkezi Ortak Sınavı'nın öğretmenler tarafından ele alınıp değerlendirilmesi karşılaşılabilecek problemlere çözüm önerileri sunmayı hedeflenmektedir.

1.5. Sayıtlar

Araştırmada görüşlerine başvurulanan öğretmenler TEOG sınavları hakkında bilgi sahibidir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında ortaokullarda Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, T.C. Atatürkçülük ve İnkılâp Tarihi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Yabancı Dil (İngilizce) derslerine giren öğretmenlerle sınırlıdır.

2. TEOG hakkında öğretmen algılarının neler olduğunu belirlemekle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Branş öğretmeni: Alanı bir veya bir grup dersin öğretmenliği olan kamu ya da özel bir eğitim kurumunda çocukların, gençlerin ya da yetişkinlerin istenilen öğrenme yaşantıları kazanmalarına kılavuzluk etmek ve yön vermekle görevlendirilmiş kimseler.

Ortaokul: İlk 4 yıllık zorunlu temel eğitimden sonra gelen, 2. zorunlu temel eğitim olan 4 yıllık bölüm.

Mazeret Sınavı: Ortak sınava katılamayan öğrenciler için yapılacak olan sınav.

Ek puan: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından gerçekleştirilen uluslararası bilim olimpiyatları ve matematik olimpiyat sınavları ile proje yarışmalarında, ulusal elemelerden geçtikten sonra ülkemizi temsil etme hakkı kazanan öğrencilerin o yıla ait yılsonu başarı puanlarına belirlenen oranda eklenen puanı ifade eder.

Ağırlık Katsayısı: Ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı hesaplamasında kullanılan, her derse ait katsayı değeridir.

Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanı: Ortak sınavlar kapsamında, sınavı gerçekleştirilen derslerde alınan puanların kendi ağırlık katsayıları ile hesaplanan puanıdır.

Ortak Sınavlar: Ortaokullar ve imam hatip ortaokullarının 8 inci sınıflarında Bakanlık tarafından yapılan ortak sınavlardır.

Ortaöğretime Yerleştirmeye Esas Puan: Öğrencilerin; yılsonu başarı puanları ile ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı esas alınarak hesaplanan puanıdır.

Yılsonu Başarı Puanı: Puanla değerlendirilen derslerin ağırlıklı yılsonu puanları toplamının, o derslere ait haftalık ders saati sayısı toplamına bölünmesi ile elde edilen puanı, ifade eder.

BÖLÜM II.

2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde ortaöğretime geçiş sürecinin tarihi, SBS'nin kaldırılmasına, TEOG'un özelliklerine, TEOG'la ilgili temel kuramlara ve bu konuda yapılmış çalışmaların incelenmesine yer verilmiştir.

2.1. Ortaöğretime Geçiş Sürecinin Tarihi

Sınavlar, dünyanın birçok ülkesinde çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Türkiye, kullanılış amaçları bakımından sınav çeşitliliğine sahip bir ülkedir (Bal, 2011: 200). Eğitim, günümüzde insan davranışlarını geliştiren bir sistem olarak görülmektedir (Baykul 2000: 89). Ölçme, belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse oluş derecesinin gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir (Tekin 2007: 31). Linn ve Gronlund (1995)'a göre değerlendirme, öğrencinin konuyu ne derece öğrendiği ve eğitim programları ile eğitim politikasının nasıl olması gerektiği hakkında karar vermek amacına yönelik bir bilgi toplama sürecidir.

Ortaokul eğitiminden sonra öğrencilerin eğitimlerini devam ettireceği ortaöğretim kademesi; öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde hem yükseköğretime hem de meslek alanlarına hazırlamaktadır (Demirel 2008). Bu bakımdan ortaöğretim kademesi öğrencilerin geleceğinin belirlenmesinde önemli bir role sahiptir. Dolayısıyla da öğrencilerin ortaöğretimde hangi eğitim kurumunda öğrenimlerini devam ettireceklerinin uygun bir şekilde belirlenmesi gerekir (Metin 2013: 68).

Ülkemizde 1950'li yıllardan sonra genç nüfusun giderek artmış ve yükseköğretime olan talep de giderek çoğalmıştır. Bu durum daha iyi ve kapsamlı eğitim verdiği düşünülen Fen ve Anadolu liseleri gibi liselere de talebi arttırmıştır.

Tarihsel gelişimi itibarıyla bu süreç, ülkemizde 1950'li yıllara uzanmaktadır. Sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulamasına kadar ilkokul sonrasında merkezi sınavla bir üst öğretim kurumuna geçilebilirken 1999 yılından itibaren sekizinci sınıf öğrencilerine merkezi sınav uygulaması

yapılmıştır. Bu uygulamalar, 2006 yılına kadar Liselere Giriş Sınavı (LGS), 2009 yılına kadar Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS), 2013 yılına kadar Seviye Belirleme Sınavı (SBS) olarak değişime uğramıştır. 2013 yılı itibarıyla ise geçiş sürecinde Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) uygulaması başlatılmıştır (Birinci 2014: 9).

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) uygulandığı dersler Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük. Bu sistemde sınav iki ayrı günde üçer seans olmak üzere kırkar dakikalık sınavlara tabi tutulmuştur. Sınavda yer alan sorular çoktan seçmeli olup, sınavda yanlış cevaplar doğru cevapları etkilemeyecek şekilde düzenlenmiştir. TEOG’la geçerli bir mazereti sebebiyle sınava katılamayan öğrenciler öğrencilere gerekçelerini bildirmek suretiyle mazeretini belirten resmi belge veya velisinin izniyle, belirlenen tarih ve okulda mazeret sınavına girebileceklerdir.

Belirtildiği gibi Temel Eğitimden Orta Öğretime Giriş Sınavı farklı isim, soru tarzı, zaman vb. değişikliklere uğramıştır. Her değişiklikte kusursuz ölçüm yapılması hedeflenmektedir. Her sınavda bir önceki sınavda görülen eksikler giderilmeye çalışılmaktadır.

2.2. Orta Öğretime Geçiş Süreci ve SBS

Yaklaşık 3 yıldır MEB’in gündeminde olan SBS’nin kaldırılması, yerine getirilecek uygulamanın nasıl olacağı belirsizlikten dolayı ancak 4 Eylül 2014’te netleştirilebilmiştir. Bakan Avcı’nın yapmış olduğu açıklamaya göre yeni getirilen sistemde 8. Sınıf her dönem 6 temel dersten yazılı sınavlardan biri merkezi olarak yapılmasına karar verilmiştir. İlk sınavlar 28-29 Kasım’da telefi sınavları 14-15 Aralık’ta yapılmıştır. İkinci dönem ikinci sınavlar 28-29 Nisan’da telafi sınavı 10-11 Mayıs’ta yapılmıştır.

TEOG’la öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmek, okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmak, telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak hedeflenmektedir. Bunun dışında TEOG’la sınav kaygısını sürece yayarak azaltmak, öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek, orta ve uzun vadede ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve

sportif etkinlikleri değerlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için ortaöğretime geçiş sistemi yenilendi.

2.3. SBS'nin Kaldırılması

İlk olarak 2008-2009 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlayan SBS 2013-2014 eğitim-öğretim yılı itibariyle yerini TEOG'a bırakarak, bir daha uygulanmamasına karar verilmiştir. Bilginin ve teknolojinin hızlı değişmesiyle birlikte nitelikli insan gücüne olan ihtiyaç büyük oranda artmıştır. Bu ihtiyaç doğal olarak eğitim sistemlerinde de değişimi zorunlu kılmıştır. Ülkemizin eğitim sisteminde öğrencilerin gelecekleri ile ilgili kararlar çeşitli sınavlara dayanarak verilmektedir. Değişen eğitim sistemi ile birlikte sınav sistemlerinde de değişiklikler yapılmaktadır. Sınav sistemlerinde yapılan bu değişikliklerin amaca hizmet edip etmediği, araştırılması gereken bir sorun olarak belirmektedir (Doğan & Sevindik 2011: 309).

Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı SBS'nin neden kaldırıldığını "teogmeb.com"la yapmış olduğu röportajda açıkladı(14.03.2014):

"Birincisi, SBS'nin yani ortaokuldan liseye geçişte temel alınan Seviye Belirleme Sınavı'nın uygulanmayacağı bilgisi 1 buçuk yıl (2012) önce Ömer Dinçer zamanından açıklanmıştı. Yani her Bakan bir sistem değiştiriyor meselesi değil. Daha önce hazırlıkları yapılan, çalışmaları yapılan Şuralarda tartışılan konulardan bir tanesi. Dolayısıyla Bakan değişti, sistem de değişti denilecek bir durum yok.

İkincisi, bu eğitim stratejisinde büyük çaplı değişimler yapan bir düzenleme değil. Yaptığımız şu, ortaokulu bitiren çocuklarımız eskiden SBS dediğimiz tek bir sınava giriyorlardı ve o sınav sonucuna göre (sınav sonucunun % 70'i ve ortaokul derslerinin toplamı) okullara yerleştiriliyordu. Hepimiz de bunu eleştiriyorduk.

Şimdi ne yaptık? Bu sınavı kaldırdık. Dedik ki "Öğrencilerin okullarında girdikleri yazılı sınavları esas alalım."

Fakat bu yazılılar her öğretmen farklı bir soru sorduğu ve her kâğıt farklı öğretmenler tarafından değerlendirildiği için ortaya çıkan notlar çok objektif olmayabiliyordu. Biz 'hiç olmazsa bu sınavlardan birer tanesini daha kontrollü yapalım. Soruları biz gönderelim. Verilen tüm cevaplar da merkezimiz tarafından aynı objektiflikle değerlendirilsin. Sınavların öğretmen desteği veya farklı şekillerde sulandırılmaması için de gözetmen öğretmenler farklı okullardan gelsin.' dedik."

Eğitimin doğasında var olan değişim ve gelişime paralel, ortaöğretime geçiş sisteminin sürdürülebilir, dinamik ve esnek bir yapıda güncellenme gerekliliği kaçınılmaz bir durum arz etmekte. Bu doğrultuda; Öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirmek, başarı değerlendirmesini sürece yaymak istenmiştir. Eğitim sürecinde öğretmenlerin ve okulun rolünü daha etkin kılmak istenmiştir. Ülke çapında müfredatın eş zamanlı uygulanmasını sağlamak, öğretmenin meslekî performansını artırmak, öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmek istenmiştir. Okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmak, telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak istenmiştir. Sınav kaygısını sürece yayarak azaltmak, öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek, orta ve uzun vadede ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikleri değerlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için Ortaöğretime geçiş sistemi yenilendi (MEB OGES Kılavuzu 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı, SBS'yi kaldırıp yerine yeni sistem olan TEOG'u getirirken, temel gerekçe olarak, bu sınavların tüm dersleri aynı oranda kapsamadığı müfredatın farklı bir ölçme ve değerlendirme yaklaşımını gerektirdiğini vurgulamıştır.

SBS'e öğrencileri sadece sınava hazırladığı fakat hayata hazırlamadığı, sadece sonucu ölçtüğü görülmüş oysa yeni müfredatın süreci kısa sürede değerlendirdiği belirtilmiştir. SBS'de, sorulmayan dersleri önemsizleştirdiği, tek oturumda gerçekleştirilmesi dolayısıyla öğrenci ve veli için ciddi bir stres kaynağı olduğu ve okul disiplini olumsuz etkilediği ifade edilmiştir. Dahası, aileye ek mali yük getirdiği ve öğrencileri okul dışı kaynaklara (dershane) yönlendirdiği belirtilmiştir.

SBS öğrenci başarısını kısa bir sürede, tek oturumlu ve telafisi olmayan bir sınavla ölçerek öğrencide ve velilerde kaygı, stres, gerilim, tek hedefe kilitlenme gibi psiko-sosyal açıdan olumsuz tutumları geliştirmiştir. Oysaki hiçbir ölçme aracı öğrencide ve velide böyle bir olumsuz tutum tetiklememelidir. SBS odaklı süreç, okul içi performansı azaltmış, disiplini olumsuz etkilemiş, öğrenciyi okul dışı kaynaklara yöneltmiştir. Aileye bir yandan ekonomik yük getirirken diğer yandan da öğrenci ve ailede stres kaynağı olmuştur. Buna alternatif olarak gerilen TEOG bu tür

sorunların birçoğunu en aza indirmiştir. Sınavı iki güne yayarak, ilk gün Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji derslerinden kırk dakikalık süreyle üç, ikinci gün Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinden kırk dakikalık süreyle altı seans şeklinde yapılmıştır. Bu sınav şekli öğrencide ve velilerde kaygı, stres, gerilim, tek hedefe kilitlenme gibi psiko-sosyal açıdan olumsuz tutumları büyük oranda azaltmıştır.

2.4. TEOG Sınavlarının Özellikleri

Üniversiteye ve ortaöğretim kurumlarına giriş sınavları, Türkiye’de öğrenci katılımının en yoğun olduğu sınavlar arasında yer almaktadır. Eğitimin doğasında var olan değişim ve gelişime paralel olarak, ortaöğretime geçişe dair yeni uygulamanın işlevsel, sürdürülebilir ve esnek bir nitelik göstermesi büyük önem taşımaktadır. İlköğretimde öğrenci performansını daha doğru ve çok yönlü olarak ölçen, alınan eğitim öğretimin temel özellikleriyle bağdaşan, ortaöğretim kurumlarına doğru yönlendirilmiş geçişler için zemin sağlayan yeni bir modele günümüz eğitim anlayışlarında ihtiyaç duyulmaktadır. Bu anlayıştan hareketle Milli Eğitim Bakanlığı, yeni bir sınav sistemine ihtiyaç duymuştur.

Öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmek, okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmak istenmiştir. Telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak, sınav kaygısını sürece yayarak azaltmak, öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek, orta ve uzun vadede ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikleri değerlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için Ortaöğretime Geçiş Sistemi yenilendi (psikorehberim.net 2013).

Gelecekte iyi bir yaşam planlayanlar, bunun iyi bir meslekle elde edilebileceğinin, iyi bir mesleğinde, iyi bir üniversiteyi kazanmakla olacağının farkındadırlar. Tüm bunlara ulaşabilmenin yolu, aynı zamanda kaliteli bir ortaöğretim kurumunu kazanmakla başlamaktadır. Uygulanmış olan ortaöğretime geçiş sistemlerinde, öğrenci için çok önemli olan bu hedeflerin yolu, iki üç saatlik sınav sürecinden geçmektedir. Bu durumda, öğrenciler ve aileleri büyük bir stres

altına girmekte ve okul dışı farklı kaynaklara yönelmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığı bunun önüne geçmek için TEOG sınav sistemini getirmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, müfredatla ilgili sorumlu alanları, sınavların yapılacağı tarihe kadar işlenen öğretim programlarının belirlenen kazanımları esas alınarak öğrencinin eleştirel düşünme, analiz yapma, problem çözme, sonuç çıkarma, yorumlama ve benzeri becerilerini ölçecek nitelikte hazırlanacağını belirtmiştir. Bu durum ders kitaplarının, okulun ders öğretmeninin önemini bir kez daha vurgulamış oldu. Sınavda sorumlu alan müfredat olduğu için rapor alan hastalanan öğretmenlerin yerine geçici öğretmenler görevlendirme veya özellikle 8. sınıfların müfredatın yetiştirilmesi amacıyla sınavda soru çıkacak ders öğretmenlerinin açığının okul idaresi tarafından giderilmesi belirtilmiştir.

Önceden yapılan sınavlar, öğrenci başarısını anlık performansa dayalı olarak ölçüyordu. Yeni sistemde anlık performansa değil, geniş bir zaman dilimine yayılarak belirlenmesini sağlayan bu uygulama; telafi imkânının sağlamış. Merkezi ortak sınavların eğitim öğretim sürecinin iki gününde yapılmasını, ortak sınavların, sınav gününe kadar işlenen konuları kapsayacak şekilde olmuştur. Öğrencilerin sınava girdikleri sınav merkezlerinin eğitim öğretim gördükleri yerler olması öğrencinin aşırı stres ve kaygı yaşamasını da bir nebze önlemesi, merkezi sınavların süresinin bir yazılı süresi kadar olması gibi yenilikleri içermektedir.

MEB OGES Kılavuzu (2013) göre, ortaokulların 8 inci sınıflarında Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, din kültürü ve ahlak bilgisi, T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük, yabancı dil dersleri için dönemsel olarak yapılan sınavlardan, iki yazılısı olan derslerden birincisi, üç yazılısı olan derslerden ikincisi olmak üzere her iki dönemde toplam on iki ortak sınav yapılacağı belirtilmiştir.

Her dönem yapılan ortak sınavlarda ağırlıklandırılmış puanların hesaplanmasında; Türkçe, matematik, fen ve teknoloji dersleri için dört, T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük, yabancı dil ve din kültürü ve ahlâk bilgisi için iki katsayısı o dersin puanı ile çarpılarak her bir dersin ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı hesaplanacaktır. Puanlama 700 tam puan üzerinden yapılacaktır. Ortaöğretime yerleştirmeye esas puan hesaplamasında; öğrencilerin; 6, 7 ve 8 inci sınıf yılsonu

başarı puanları ile 8 inci sınıf ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı toplanacak, elde edilen toplam ikiye bölünerek merkezi sistemle öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirmeye esas puan hesaplamasında kullanılacaktır. Puanlama 500 tam puan üzerinden yapılacaktır.

TEOG sınavlarında her ders için çoktan seçmeli 20 soru sorulacak, değerlendirmede yanlış cevap sayısı doğru cevap sayısını etkilemeyecektir. Ortak sınavlarda A ve B kitapçığı olmak üzere iki çeşit kitapçık verilecektir. Sınav süresi her ders için 40 dakika olacaktır. Ortak sınavlar, sınav takviminde belirtilen tarihlerde, her sınav günü üç oturum olmak üzere, oturumlar arasında öğrencilerin dinlenmesi ve ihtiyaçları için otuz dakika mola verilerek, iki günde altı oturum halinde yapılacaktır. Sınav yapılacak okullarda sınav günleri ders yapılmayacaktır.

TEOG sınavlarında Türkçe ve Matematik test ağırlık katsayıları 4, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler test ağırlık katsayıları 3, Yabancı Dil test ağırlık katsayısı 2 olacak.

Tablo 2.4.1. Ortak sınavlarda sınavı yapılan derslerin ağırlık katsayıları aşağıda yer almaktadır.

Ders Nu	Ders Adı	Ağırlık Katsayıları
1	Türkçe	4
2	Matematik	4
3	Fen ve Teknoloji	4
4	Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi	2
5	T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	2
6	Yabancı Dil	2
TOPLAM		18

Merkezi sınavların yapıldığı günlerde geçerli bir mazereti sebebiyle sınava katılamayan öğrenciler, mazeretini belirten resmi belge veya velisinin izniyle, belirlenen tarihlerde mazeret sınavına girebileceklerdir. Parasız yatılılık ve bursluluk

hakkından yararlanmak isteyen 8 inci sınıf öğrencileri ayrıca PYBS'ye girmeyecek, ortaöğretime yerleştirmeye esas puanı ile değerlendirilecektir.

TEOG, yukarıdaki özellik ve yeniliklerin dışında daha başka birçok yenilik getirmiştir. Bunlardan en önemlileri:

- 8'inci sınıf öğrencileri ortak sınavlara girmek için ücret yatırmayacaklardır.
- E-okul sistemine kayıtlı 8'inci sınıf öğrencileri ortak sınavlara girmek için başvuru yapmayacaklardır.
- Yanlış cevap sayısı doğru cevap sayısını etkilemeyecektir.
- Ortak sınavların sonuçları Bakanlık tarafından, sınav takviminde belirtilen tarihlerde e-Okul sistemine işlenecektir.
- Ortak sınavlarda alınan puanlar yılsonu başarı puanı hesaplamasına dâhil edilecek.
- Sınav hafta içerisinde olup iki gün sürmektedir. Sınavın olduğu günlerde ortaokullar tatil edilmektedir.
- Öğrenciler olağanüstü haller ve özel durumlar dışında kendi okullarında, belirlenen sınıflarda sınava alınacaklardır. Bu durumlar öğrenci ve veliler açısından çok önemli bir durumdur. Öğrencilerin hangi sınav merkezinde sınava girecek, sabahleyin trafik yoğunluğu o bölgede nasıl olacak, öğrencinin sınav salonuna adaptasyonu gibi durumları tamamen ortadan kaldırmıştır (MEB OGES Kılavuzu 2013).

TEOG öncesinde sınavın nasıl olacağıyla ilgili zihinlerde oluşan sorular giderilmek üzere birçok tanıtımlar yapılmış ve ilgili alanlar bazında örnek sorular yayınlanmıştır. Genel hatlarıyla açıklanan yeni sistemin (TEOG) öğrenciler ve aileler üzerindeki stresi azaltacağı ve dershanelere olan bağımlılığı ortadan kaldıracağı öngörülmektedir.

Türkiye'de geleceğin genç nesillerine fırsat eşitliği sunma ve beraberinde nitelikli öğrenme-öğretme ortamları hazırlama adına önemli bir sınav olmuştur.

2.5. TEOG'un Ekonomik Etkileri

Normal dönemde okulda öğrencilerin girdiği yazılı sınavlarda herhangi bir ücret alınmamaktadır. TEOG da normal dönemde yapılan yazılılardan farkı olmadığı için harç, sınav ücreti, başvuru ücreti gibi herhangi bir işlemle ücret talep edilmeyecektir. Diğer sınavlarda olduğu gibi sınav başvurusu ve sınav başvuru ücreti bulunmamakta olması velilerin üzerindeki stres durumunu ve maddi yükü ortadan kaldırmıştır.

İlköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimdeki yapısal dengesizlikler, eşitsizlikler ve yetersizlikler, örgün eğitim sisteminin dışında devasa bir sınava hazırlık sektörünün oluşmasına ve her geçen gün biraz daha büyümesine neden olmaktadır. Bu sektör sınav odaklı olduğundan, bütünde öğrencilerin öğrenmesine ve gelişimine ciddi bir katkı sağlamadığı halde, mali büyüklüğü örgün eğitim için ayrılan kamu kaynaklarına yaklaşan büyüklükte bir kaynak bu sektörde harcanmaktadır (Türk Eğitim Derneği 2010).

Öğrencilerin akademik başarısızlıklarının nedenlerine ilişkin Çelenk (2003) araştırmasında okul-aile dayanışması bir değişken olarak incelenmiş ve eğitim açısından destekleyici aileden gelen öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu ortaya koymuştur. Başka bir araştırmada öğrenmeye ve başarıya ilişkin beklenti, akademik başarıyı etkileyen önemli faktörlerden biri olarak kabul edilmiştir. Öğretmen beklentilerindeki artışın öğrencilerin öğrenmelerini de arttırdığı gözlenmiştir (Özdemir, Yalın ve Sezgin 2004).

Yapılan merkezi sınavlar bir üst öğrenime yerleştirme amaçlı kullanıldığından toplumun tüm öğelerince sadece sonuçları açısından değerlendirilmekte, öğrencinin elde ettiği kazanımlar, ders ve okul başarıları hiç değerlendirmeye alınmamaktadır. Bunun sonucunda da merkezi sınavlar son derece önem kazanarak bu sınavlara hazırlık yapan okul dışı öğretim kurumlarına olan talebi sürekli artırmaktadırlar. Veliler okulun bu sınavlara öğrencileri yeteri kadar hazırlamadığı, sınavlarda sorulan soruların öğretim programlarından bağımsız olduğunu ve bunları çocuklarının yalnızca okul dışı öğretim kurumlarında öğrenebileceğini, bu kurumlara gitmeyen bir çocuğun sınavı kazanamayacağını düşünmektedir (Çevik 2009: 20).

Liselere Giriş Sınavları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan ilköğretim çağındaki çocukların üniversiteye girişte kendilerine önemli avantajlar sağlayacak nitelikli bir ortaöğretim kurumuna girmelerinin ilk engelini oluşturmaktadırlar. Bu iki sınavı bu kadar önemli kılan nedenlerin en önemlisi, ilk ve ortaöğretim kademeleri arasındaki öğrenci arz-talep dengesizliğidir.

Türk eğitim sisteminde ilköğretimi bitiren öğrencilerin sayısı ile fen liseleri ve anadolu liseleri gibi nitelikli ortaöğretim kurumlarının alabilecekleri öğrenci sayısı arasında aşırı bir arz-talep dengesizliği mevcuttur. 1970’li yıllardan sonra ortaya çıkmış olan ve her geçen gün artarak devam eden öğrenci arz-talep dengesizliği, hem öğrenciler ve aileleri ve hem de eğitim öğretimden sorumlu resmi yetkililer için önemli bir kaygı ve gerilim kaynağı oluşturmaktadır (Türk 2007:8).

TEOG, veli ve öğrencilere yük olan ders dışı kaynaklara (dershane, etüt merkezi vb.) yönelimi azalmayı, ders dışı kaynakları hatta kaldırmayı hedeflemektedir. Yapılan sınavlar okullarda yazılardan çok fazla farklılık içermiyor. Bu nedenle öğrenciler ders dışı kaynaklarda hem fazla zaman harcamayacak hem de veliler büyük bir maddi yükten de kurtulmuş olacaktır. Bu durum öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmelerini sağlayacak. Toplumda daha sosyal, bilinçli sağlıklı gençler yetişmiş olacaktır.

2.5.1. Özel Okullar

Ortaöğretim düzeyinde kaliteli eğitim veren kurumların sayısı çok azdır. Kaliteli eğitim veren okulların sayısını arttırmak için yeni okullar açılmıştır. Yeni okullar açılmasına rağmen, nüfusun hızlı artışı nedeni ile az sayıda kaliteli eğitim veren kurumlara girebilmek için öğrenciler arasındaki rekabet giderek artmıştır(Şensoy 2011). Gerek 4+4+4 gerekse SBS’nin yerine getirilen TEOG’la birlikte velilerde ve öğrencilerde bir panik oluşmuştur. “Nasıl bir sınav olacak, nasıl bir eğitim alacağım, geleceğim nasıl olacak?” gibi sorular kafaları meşgul etmektedir. Bu problemleri yaşamak istemeyen öğrenci ve veliler de öğrencilerini imkân dahilinde özel okula göndermek istemektedir.

Özel okullara olan talebin artmasının en belirgin nedenleri; devlet okullarında sunulan eğitim hizmetlerinin kalite, donanım, insan

kaynakları, fizikî imkânlar, uygulanan ders programları ve nitelikleri gibi yönlerden velileri, öğrencileri ve toplumun genelini yeterince tatmin edici düzeyde olmamasıdır. Ayrıca son yıllarda hükümetlerin teşvik, yönlendirme çalışmaları, olumlu tutum ve davranışları özel okulların sayısının artmasında etkili olmuştur (Parlar 2006: 14).

2.5.2. Dershaneler

Merkezi sınavlar aracılığıyla, ortaokullardan mezun öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmeye başlanması, ortaöğretim çağındaki gençler arasında var olan rekabeti, ortaokul düzeyine kadar indirmiş bulunmaktadır. Son otuz yıldan bu yana giderek hızlanan bu süreç içinde, gerek üniversiteye girişin ve gerekse bu girişin önkoşulunu oluşturan nitelikli ortaöğretim kurumlarına girişin koşullarının giderek zorlaşması sonucunda, Türkiye’de öğrencileri üniversite ve lise giriş sınavlarına hazırlamaya yönelik paralı olarak hizmet veren özel dershaneçilik olgusunun yaygınlaşmasına tanıklık edilmiştir(Türk 2007).

TEOG yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Sınavların dönem sonunda ayrı bir sınav olmayıp, dönem içerisinde yazılı sınavlarından birisi ortak sınav olduğu için bu durumun dershane gereksinimini azalttığı hatta gerek bırakmadığı bilinmektedir.

Dershanelerin ve okulların belli amaçları vardır. 07.03.1988’de 2255 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan Özel Dershane Tip Yönetmeliği’ne göre dershanelerin;

- a) Zayıf oldukları derslerden yetiştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek,
- b) Bir üst okulun giriş imtihanları ile okul dışından bitirme imtihanlarına hazırlamak,
- c) Belli alanlarda ilerlemek maksadıyla araştırma ve inceleme yapmak, ilgi ve istidatları doğrultusunda ihtisaslaşmak isteyen öğrencilere gerekli imkân ve ortamı sağlamak, bu gibi öğrencileri tespit ve teşvik etmek için gerekli çalışmalar yapmaktır.

Özel dershaneler, okullarda uygulanan programların varsa eksiğini tamamlamakta, yoksa verileni pekiştirmektedir. Bunu yaparken okulların veremediği teknik yapılanmayı sağlamakta, benimsetmekte ve hedef olan başarıya

yönlendirmektedir. Bu yönüyle, özel dershanelerde aslında kavramaya yönelik bir öğretim vardır. Test uygulamalarıyla kavrama güçlendirilmektedir. Özel dershaneler programlarını uygularken planladığı öğretimi kesintisiz ve metodik olarak yürütmektedirler (Dağlı 2006: 48).

TEOG yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Sınavların dönem sonunda ayrı bir sınav olmayıp, dönem içerisinde yazılı sınavlarından birisi ortak sınav olduğu için bu durumun dersane gereksinimini azalttığı hatta gerek bırakmadığı bilinmektedir.

2.5.3. Özel Dersler

Elul, Grant (1999-2004) göre bazı eğitimcilerin, sınavların öğrencilerin daha çok öğrenmesine katkı sağladığı ve akademik başarıyı yükseltmesi yönünde yarar sağladığı görüşlerine karşın, araştırma bulguları sınavların etkisinin daha çok testlere hazırlanmayı öğrenmek ve eğitimden çok testlerde yer alan konularda öğretime odaklanmayla sınırlı kaldığını göstermektedir (akt. Şensoy 2011a).

Öğrenme sürecinin en temel faktörü öğrencinin konuya ilgi duyması ve onu öğrenmek istemesidir. Öğretim etkinlikleri hedeflerine ancak bu durumda ulaşabilir. Öğrenciyi öğrenmeye istekli tutabilmek ise motivasyon kavramı ile yakından ilgilidir. Öğretmenin öğrencinin motivasyonunu sağlaması ve öğrencinin de bu duruma olumlu yönde tepki vermesi beklenir. Motivasyonu sağlamak da, motive olmak da öğrenmenin niteliği açısından çok önemlidir. Bu durumdan hareketle velilerin birçoğu öğrencilerinin başarılarını daha iyi arttırmak, eksik oldukları konularda eksiklerini gidermek, test çözme ve sorulara yaklaşım mantığını kazanmak için özel ders aldırılmaktadırlar.

Aynı sırayı paylasan, aynı öğretmenler tarafından eğitilen, aynı öğrenme ortamında bulunan aynı ders etkinlerine muhatap olan öğrencilerin dahi ders başarılarının birbirlerinden farklı olmasına sebep olan pek çok etken bulunmuştur. “Öğrenme Değişkeni” olarak da adlandırılan bu değişkenler hemen tümüyle fizyolojik, psikolojik ve toplumsal durum ve koşullarla ilgilidirler. Öğrenme değişkenleri, öğrencinin “Öğrenme Durumu”nu, dolayısıyla da başarı düzeyini olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedirler (Uluğ 1990). Öğrenmeye farklı

etkenler belirlemektedir. Bu faktörlerden bazıları, öğrencinin zihinsel kapasitesi, duyuşsal özellikleri, öğretim hizmetinin niteliği, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, öğretmen niteliği, sınıf ya da okul koşulları olarak sıralanabilir (Memduhoğlu ve Tanhan 2009). Bir başka araştırmada başarıyı etkileyen faktörleri zekâ düzeyi, bedensel gelişimi, duygusal ruhsal özellikleri ve sosyal olgunluk düzeyi, ailenin tutum ve davranışları, ailenin eğitim ve disiplin anlayışı, motivasyon, öğretmen tutum ve davranışları, ders programı ve öğretim yöntemleri şeklinde sınıflandırılmaktadır (Dursun 2008).

Özel ders, daha önceki sınav sisteminde çok fazla rağbet görmüyordu. TEOG’la birlikte derslerin ortak sınavlarından biri olduğu için kısa sürede dönüt almak için sınav yapıldığından, öğrenciler eksik oldukları veya tam öğrenemedikleri konuları pekiştirmeleri için özel ders alma durumuna gitmektedir. Özel derse eğilimde velinin ekonomik durumu da çok önemlidir.

2.6. TEOG’un Etkileri

İnsanların iyi bir gelecek ve iyi bir iş sahibi olabilmek için, ilk önce iyi bir sınıf öğretmeni, sonraki eğitimlerde kaliteli ortaokul ve lise ile mümkün olacağı bilinir. Alınan bu eğitim öğrencinin iyi bir üniversite kazanması ve iyi bir gelecek demektir. Böylece iyi bir yaşamı yakalamak için var olan sınavlardan başarı elde etmek gerekmektedir. Bu durumda kaliteli bir lise için önce TEOG’tan iyi bir puan almak gerektiği açıkça ortadadır. Gelecek için ilk sınavlardan olan TEOG büyük önem arz etmektedir. Bu önemin öğrenciler, veliler, öğretiler ve eğitim kurumları üzerinde etkileri mevcuttur. Bu bölümde bunlarla ilgili önem durumlarına bakacağız.

2.6.1. TEOG’un Öğrenciler Üzerindeki Etkileri

Eğitim öğretimin temelinde öğrenci ve öğretmen bulunmaktadır. Burada asıl önem noktası hem öğretmenler için hem veliler için hem de toplum(çevre) için öğrencidir. Ülkemizde öğrencilere küçük yaşlardan itibaren büyük bir sorumluluk yüklenmektedir. Öğrencilere bunu yaşamın her anında hissettirmekteyiz. Bu sorumluluk ise öğrencinin tam ergen olduğu dönemlere rast gelmektedir.

Öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve cinsel gelişmelerinden kaynaklanan farklılıklarla birlikte kendilerine hem kaliteli bir gelecek hazırlamaları hem de eğitim-öğretim hayatlarının ilk sınavı olan TEOG'a girmeleri öğrencileri aşırı derecede kaygılandırmaktadır. Öğrenciler böyle bir yarışa ergenlik dönemi gibi zorlu bir dönemde girmektedir. Bu dönem, insan yaşamında çatışmalarıyla, bunalımlarıyla ve dengesizlikleriyle bilinen bir dönemdir. Ergenin kişiliğinin sağlıklı bir yönde gelişmesine yardımcı olmak için, gencin benliğine ilişkin tutumunun ne olduğu gerçekçi bir şekilde değerlendirilmelidir. Çünkü ergenlik döneminde geliştirilen benlik kavramı yetişkinlik dönemlerindeki davranışların nedenini ve temelini oluşturmaktadır (Kulaksızozğlu 1998).

Eğitim ortamında başarı, öğrencinin programdaki hedef davranışları sergilemesi hali olarak vurgulanmaktadır (Demirtaş 2004). Ortaokul sekizinci sınıftaki öğrencilerin böyle bir dönemde TEOG gibi bir sınava girmeleri onların bazı problemler yaşamasına neden olmaktadır. Ergen bu yarışta aile baskısı, akran baskısı, okul baskısı ve dersane baskısı ile karşı karşıyadır. Bütün bu baskıları benliğine yöneltmiş bir tehdit olarak algılayabilir (Ünal 2006: 13). Akademik başarı deyince akla ilk gelen karne notlarıdır. Karne notları temel alınarak yapılan değerlendirmeler, akademik başarının göstergelerindendir. Ders başarısını gösteren karne notları, öğrencinin eğitim programı hedeflerine ulaşma oranını gösteren önemli bir veri olarak kullanılır. Böylece veliler ve öğrenciler okuldan geri bildirim almış olurlar.

Özellikle TEOG'a giren öğrencilerin yaş düzeyleri düşünüldüğünde ortaya daha kalıcı zararların çıkma ihtimali son derece yüksek gözükmemektedir. Veliler çocuklarının iyi bir gelecek elde etmeleri için uzun süren bir zaman diliminde öğrencinin her türlü ihtiyacını(materyal, dersane, yardımcı kayna, özel ders vs.) karşılamakta bunun sonucu olarak büyük beklentiler içerisine girmektedir. Bu beklentiler öğrencileri olumsuz yönden etkilemektedir. Öğrenci sınavda soru çıkacak derslere önem vermekte, sanatsal yönü olan diğer dersleri önemsizmiş gibi algılamaktadır.

2.6.2. TEOG'un Öğretmenler Üzerindeki Etkileri

TEOG'la birlikte öğretmenler üzerinde var olan baskı da daha da artmıştır. Bu sınavla birlikte bir üst eğitim kurumu olan liseye girişte 6, 7 ve 8. Sınıflarda aldığı yılsonu başarı ortalamasının çok önemi bulunmaktadır. Bu durumda öğrenci, veli ve idare üçgenin öğretmen üzerinde notların şişirilmesi için baskı oluşmaktadır.

MEB OGES Kılavuzu (2013)'unda yılsonu başarı puanı hesaplanırken öğrencinin tüm derslerden aldığı puanların aritmetik ortalaması, o derslere ait haftalık ders saati sayısı ile çarpılarak ağırlıklı yılsonu puanları hesaplanacaktır. Bu puanların toplamının, o derslere ait haftalık ders saati toplamına bölünmesi ile de yılsonu başarı puanı elde edilecektir. Puanlama 100 tam puan üzerinden yapılacaktır. Öğrencilerin ortak sınavlardan aldığı puanlar, 8 inci sınıf yılsonu başarı puanı hesaplamasında da kullanılacaktır.

Ortaöğretime yerleştirmeye esas puanın hesaplanmasında öğrencilerin; 6, 7 ve 8 inci sınıf yılsonu başarı puanları ile 8 inci sınıf ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı toplanacaktır. Elde edilen toplam ikiye bölünerek yerleştirmeye esas puan elde edilecektir. Puanlama 500 tam puan üzerinden yapılacaktır.

Ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı hesaplaması ortak sınavlar kapsamında, sınavı gerçekleştirilen derslerden alınan puanlar kendi ağırlık katsayıları ile çarpılacaktır. Çarpımların toplamından elde edilen değer derslerin ağırlık katsayılarının toplamına bölünmesi suretiyle ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı hesaplanacaktır. Puanlama 700 tam puan üzerinden yapılacaktır.

Sınavlar hem öğretilecek içeriğin sınırlandırılmasını hem de öğretilecek konuların sıralamasını etkilemektedir. Okullarda öğrencilere sınavlarda soru gelebilecek konular öğretilmekte ve testlere odaklanma nedeniyle öğretim programının bir bütünlük içinde uygulanması engellenmektedir. Öğretmenler daha çok sınavlarda soru gelebilecek konulara odaklanmaya teşvik edilmektedir (Marion ve Sheinker, 1999; McCall, 1999. akt: Şensoy, 2011b:23).

Sınavlar, öğretmenlerin çoğunluğu tarafından bazı öğrenciler için acımasızlık olarak değerlendirilmektedir. Sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli testler eğitim

öğretimi sürecinde pek çok önemli etkinlik ve uygulamaların sonuçlarını ölçmemektedir. Genellikle çoktan seçmeli sınavlarda ölçülenler derslerde öğretilenlerle örtüşmemektedir. Özellikle sınav kapsamında olmayan pek çok ders ikinci planda kalmakta ve öğretmenler daha çok sınava odaklanmaktadır. Öğretmenler, testlere odaklanmaktan toplumsal ve kültürel konulara zaman ayıramamaktadır (Türk Eğitim Derneği 2010).

TEOG'un öğretmeni etkileyen en önemli noktalarından birisi de şüphesiz ki müfredatın yetiştirilmesiyle ilgilidir. Öğretmenin kendisi veya aile bireylerinin rahatsızlığı vb. durumlarda okula gelememesi halinde müfredatı yetiştirmesi gerektiği için hem stres yaşayacak hem de sorumluluk alacak. Sınav olunacak bölüm kısa zamanda işlenmeli bu durumda MEB öncelikle 8. Sınıf ders öğretmenlerinin ayarlanması daha sonra diğer derlerin ayarlanması gerektiğini belirtmiştir. Yetişmeyen derslerin sorumlu bulundukları bölümleri yetiştirmek için diğer öğretmelerle ders değişimleri öngörülmüştür.

2.6.3. TEOG'un Veliler Üzerindeki Etkileri

Her aile çocuğunun her yönüyle çok başarılı olmasını ister. Öğrencilerin başarı ve yetenekleri de sınavlarla belirlenir. Aileler böylece, sınav endeksli eğitim karşısında çaresiz kalmaktadır. Ebeveynler, sınav esnasında en az çocuğu kadar heyecanlı ve en az onun kadar kaygılıdır, çünkü çocuklarının sınav sonucu onlar için bir tatmin vasıtası olacaktır.

Sınavın öğrenci için doğru olmadığını bilen ailelere için dahi çocuklarının sınava maratonuna hazırlanması konusunda çaresiz kalmaktadırlar. Yeni düzenlenen Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi olan TEOG'la birlikte her iki dönemde de iki farklı günde toplam on iki oturuma yayılarak, öğrencinin kaderinin birkaç saate bağlı olması engellenmek istenmiştir. Aileler, bu sınav sisteminde ise çocuklarının ders konularını nasıl yetiştirileceği, derslerdeki eksiklerini nasıl tamamlanacağı, ders çalışırken nelere ve hangi konulara öncelik verileceği konusunda yeterli bilgiye sahip değildir. Veliler çocuğunun yaptığı çalışmaların yeterli olup olmayacağı, deneme sınavlarında gösterilen performansın ne olacağı, sınav öncesi tercih ve başvuru bilgilerinde yetersizlik olup olmadığı ve yanlış yapma korkusu gibi duyguları

yaşamaktadır. Aileler bu sınav anında hastalanma, aşırı stres gibi olumsuzluk korkusuyla belirsizlik yaşamaktadır. Bu tür belirsizlikleri sürekli hale getirip kendilerinin ve çocuklarını motivasyonlarını olumsuz olarak etkilemektedirler. Sınavlara hazırlanan gençlerin ve anne-babaların yaşadıkları kaygı ile başa çıkmaları gerekir. Çünkü bireyler uyumsuzluğa neden olan durumlarla başa çıkmak zorundadırlar (Akçora 2004).

Öğrenci toplumsal bir varlıktır. Bu toplumun temel taşı olan aileye öğrencinin topluma yararlı bir birey olarak yetişmesini sağlamaktır. Ailelerin çocuklarından beklentileri çocukların kişilik, istek, psikoloji, ilgilerine uygun olmalıdır.

Ailenin istemleri, beklentileri, yaşantısı, tutumu, kardeş sayısı öğrencide kaygının oluşumunda önemli etkenlerden biri olarak sayılmaktadır. Öğrencilerde görülen kaygının çoğu onların okul başarılarında, ana babanın yüksek beklentilerine ulaşamama kaygısından oluşur (Varol 1990).

Koşullu sevgi ortamında yetiştirilmiş çocuklar sevgi ve ilgi görmek için yetişkinlerin kendinden beklentilerini yerine getirmeye çalışırlar. Eğer yetişkinlerden istediği ilgi ve sevgiyi göremezse kaygı duygusu oluşur. Çocuk kaygıyı önlemek için savunma mekanizmalarını kullanır ve bu mekanizmaların sık kullanılması karakter oluşumunu olumsuz olarak etkileyebilir (Çifter 1985).

Çocuk ergenlik döneminde sınav kaygısıyla karşılaşır. Anne ve baba aşırı kaygılı bireylerse bu durum çocuğun sınava ve hayata bakışına yansır. Çocuklar ailelerinin veya onların yerine geçen kişilerdeki kaygı, kırgınlık ve düşmanlık gibi çeşitli heyecanları algılayabilir, kaygılı ve telaşlı bir annenin ses tonu ve güzel havası çocuğu etkisi altına alabilir. İstenilen davranışları gösterdiğinde ödüllendirilmeyen ya da desteklenmeyen çocuk onaylanan ve onaylanmayan davranışlarının ayrımını yapmada giderek güçlük çeker.

Eğitim öğretim uzun süren bir süreçtir. Eğitim öğretim süreci gerek maddi gerekse manevi açıdan yıpranan anne babalar, çocukları üzerinde zaman zaman baskı oluşturmakta, onlarla çeşitli iletişim sorunları yaşamaktadırlar. Ailelerin öğrenciyle empati kurmalı ve bu baskıyı çocuğa hissettirmemelidir.

Bazı anne ve babalar eşleriyle anlaşmaya bilirler. Bu anlaşmazlıklar öğrencinin gerek okul başarısını gerekse psikolojisini önemli bir şekilde etkilemektedir. Özellikle çocuğu sınava girecek olan ailelerin böyle bir durumu ertelemeleridir. Bu sorunu mümkün olduğunca çocuğa hissettirmemeye çalışmalıdır.

Aileler çocuklarıyla birlikte zaman geçirmeli; birlikte yemek yemek, kitap okumak, film izlemek... Çocuklara sürekli olarak ders çalış gibi telkinlerde bulunmamalı.

2.6.4. TEOG'un Okul Yöneticileri Üzerindeki Etkileri

Yeni sınav sistemi olan TEOG birçok yeniliği beraberinde getirmiştir. Bu yenilikler eğitim camiasında bulunan herkesi etkilemektedir. Sınavların uygulaması aşamasında en önemli görevlerden biri okul yöneticilerine düşmektedir. Sınavın güvenliği ve uygulama aşamasında yoğun bir stres altında bulunmaktadır. Sınavla ilgili olarak okul yöneticilerinin neler yapması gerektiğini MEB yayınladığı 2013'teki kılavuzla belirlemiştir.

Okul Müdürlüklerinin Yapacağı İşlemler

- a. Okulda kayıtlı olan öğrencilere ait bilgileri, e-Okul sistemindeki bilgilerle karşılaştırmak; doğruluğunu ve güncelliğini kontrol ve takip etmek,
- b. Ortak sınavlara girecek öğrenciler ile bu öğrencilerin velilerini bilgilendirmek ve rehberlik etmek,
- c. 6 ve/veya 7 inci sınıfı, yurt dışında öğrenim görmüş olup halen Bakanlığa bağlı bir okulda 8 inci sınıfa devam eden öğrencilerin bilgilerini e-Okul sistemine işlemek,
- ç. 8 inci sınıf öğrencilerinin sınava gireceği sınıf ve sırayı gösteren listenin çıktısını e-okul sistemi üzerinden alarak okullarında ilan etmek,
- d. e-Okul sistemi üzerinde yer alan 8 inci sınıf öğrencilerinin fotoğraflarını 10.10.2013 tarihine kadar güncellemek,
- e. Parasız yatılılık ve bursluluk hakkından yararlanmak isteyen, başvuru şartlarını taşıyan öğrencilere rehberlik etmek, başvuru işlemlerini zamanında yapmak ve okulda kurulan komisyon tarafından öğrenciye ait belgeleri kontrol etmek,
- f. Okulunda sınav hizmeti alması gereken engelli öğrenci varsa, bu öğrencinin velisini okulun bağlı bulunduğu Rehberlik ve Araştırma

Merkezi Müdürlüğüne yönlendirerek bu bilgilerinin MEBBİS-RAM Modülüne işlenip işlenmediğini e-Okul sisteminden takip etmek,

g. Görme, işitme, zihinsel ve ortopedik engelliler ortaokulları ile yatılı bölge ortaokullarında (YBO) öğrenim gören engelli öğrenciye ait “Özürlü Sağlık Kurulu Raporu”, ”Özürlü Kimlik Kartı” veya “özür bilgisinin işlenmiş olduğu nüfus cüzdanı”nı 25 Ekim 2013 tarihine kadar RAM’a topluca göndermek,

ğ. Öğrenciler, ortak sınavlarda, e-Okul sisteminde kayıtlı olduğu zorunlu yabancı dil dersinden sorumlu olacaktır. Buna bağlı olarak,

-Okulunda birden fazla yabancı dil dersi alan öğrencilerin,

- Şubesi değişen öğrencilerin,

h. İşitme ve/veya zihinsel engeli olan öğrencinin yabancı dil sınavına katılması için velisinin/vasisinin yazılı başvurusu üzerine, bu durumu e-Okul sisteminde not bilgileri ile ilgili bölüme işlemek,

ı. Mazeretlerini sınavlardan önce bildiren ve sınav günü mazeretli/mazeretsiz olarak ortak sınavlara girmeyen öğrencilerin bilgilerini sınav günü son oturumdan sonra e-okul sistemine işlemek, (MEB OGES Kılavuzu 2013:7-8).

Okul yöneticilerinin iş yükü ve stresi artmış olacak. Öğretmenlerin salonlarda görevlendirilmesi, sınav evrakının kuryeden alınması, sınav evraklarının dağıtımı, sınavın yürütülmesi gibi işlerin tamamında sorumluluğun çoğunluğu sınav yürütme komisyonunda bulunmaktadır.

Diğer sınavlarda tek oturum bulunurken, yeni uygulanan TEOG’la birlikte sınav yapılan her günde üç farklı oturum için üç farklı sınav evrakı bulunmaktadır. Sınav evraklarının belirlenen salon görevlilerine dağıtılması, evrakların toplanması her oturumda yapıldığı için sınav yürütme komisyonuna fazladan iş yükü ve stres oluşturmaktadır. Sınava girmeyen veya giremeyen öğrencilerin varsa mazeretleri bunların hemen sisteme kaydedilmesi yeni sınav sisteminin getirdiği yenilik ve yüklerden birisidir. Sınava girmeyen öğrenciler İlköğretim Kurumları Yönetmeliği 38. Maddesi’nde belirtilen hükümler çerçevesinde değerlendirilerek okul müdürlüğünce karara bağlanacak ve aynı gün il/ilçe milli eğitim müdürlüklerine bildirilecek. Okul müdürlükleri, sınav hizmetiyle ilgili işlemlerin takibinden birinci derecede sorumlu olacak.

2.7. TEOG'un Eğitim Kurumlarına Etkileri

Eğitim bir toplumun gelişmişlik düzeyinin göstergesidir. Okuma yazma bilen bireylerin hemen hepsinin yolu eğitim öğretim kurumlarından geçmiştir. Gelişen teknolojiyle birlikte eğitimde de baş döndürücü bir hızla değişmekte ve gelişmektedir. Bu değişimi yakalamak için eğitim öğretim kurumlarına büyük görevler düşmektedir.

Eğitim; bireysel, politik, ekonomik ve kültürel gelişim için yaşamsal bir önem taşımaktadır. Eğitimle, insanlığın yaşam standartlarının yükseltilebileceği gibi bireyin içinde yaşadığı sosyal, politik ve ekonomik çevreyi çözümleyebilmesi ve bu çevreden anlam çıkararak yaşamını sürdürebilmesi de eğitimle olanaklı görülmektedir. Bu kapsamda düşünüldüğünde okul eğitiminin amaçlarına ulaşmasında okul yöneticisi de önemli bir rol üstlenmektedir.(Şensoy 2011c).

Okul; öğrencisi, öğretmeni, yöneticisi ve velisiyle birlikte bir bütünü oluşturmaktadır. Öğrencilerin bu bütünün beklentilerine cevap verebilmesi için kurumların bina, sınıflar, teknolojik donanım, okul bahçesi vb. yönden eğitim öğretim için uygun olmalıdır.

TEOG'la birlikte okullardan maksimum seviyede başarı beklenmeye başlanmıştır. Okulların üzerindeki yük değişen sınav ve sistemle birlikte artmıştır. Okul dışı kaynaklar olan dershanelerin kapatılacak olması, TEOG'un okuldaki yazılıların biri olarak uygulanıyor olması, okulların önemini belirgin bir şekilde arttırmıştır.

Kurum yöneticileri sınav öncesinde binada sınav yapılacak salonların hazırlanması, öğrencilerin hangi salonda gireceklerinin ayarlanması, öğrencilerin iş ve işlemleri, milli eğitim müdürlükleri ile öğretmen arasında iletişimi sağlamak gibi görevleri yerine getirmişlerdir. Kurum yöneticileri sınav sonrasında sınava girmeyenlerin tespiti, sınav evrakının dağıtım ve teslimatı, kitapçıkların toplanıp dağıtımı gibi işleri yapmaktadır.

Fırsat eşitliği sağlamak amacıyla her dönemde sınavların biri ortak olmakta bu sınav öncesinde sorumlu bulunan müfredatı yetiştirmek okul yöneticisi ve ders

öğretmenin sorumluluğuna bırakılması kurum üzerine büyük bir sorumluluk yüklemiştir.

2.8. TEOG’da Ek Puan

Yeni sınav sistemi TEOG’la çeşitli alanlarda başarı sağlamış öğrencilerin ödüllendirmesi amacıyla ek puan sistemi getirilmiştir. Bu durum öğrencileri sportif ve kültürel yönden çalışmasına yardımcı olacak ve teşvik edecektir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından gerçekleştirilen uluslararası bilim olimpiyatları ve matematik olimpiyat sınavları ile proje yarışmalarında, ulusal elemelerden geçtikten sonra ülkemizi temsil etme hakkı kazanmış olan öğrencilere, katıldıkları yılın yılsonu başarı puanlarına belirlenen oranda ek puan verilecektir.

Öğrencilerin, TÜBİTAK tarafından gerçekleştirilen uluslararası bilim olimpiyatları ve matematik olimpiyat sınavları ile proje yarışmalarına katıldıkları yıla ait yılsonu başarı puanına; yılsonu başarı puanının

- Altın madalya alan veya birinci olanlar için % 10'u,
- Gümüş madalya alan veya ikinci olanlar için % 9'u,
- Bronz madalya alan veya üçüncü olanlar için % 8'i,
- Bu etkinliklere katılanlar için de % 7'si oranında ek puan eklenir.

Öğrenim gördüğü yıl içinde TÜBİTAK tarafından gerçekleştirilen birden fazla uluslararası sınav ve yarışmaya katılıp farklı alanlarda başarılı olan öğrencilerin almış oldukları en yüksek derecenin tamamı, diğer derecelerin de yarısı hesaplamada dikkate alınır.

Ekip ya da takım olarak TÜBİTAK tarafından gerçekleştirilen yarışmalara katılıp başarılı olan öğrencilerin aldıkları ek puan, yılsonu başarı puanlarına ilave edilir.

Ek puan hakkından, derece veya katılım belgelerini ibraz eden öğrenciler yararlanabilir. İbraz edilen bilgiler, öğrencinin öğrenim gördüğü ortaokul müdürlüğü tarafından ders yılı bitimine kadar e-okul sistemine işlenir. Ders yılı bittikten sonra sisteme işlenen bilgiler işleme alınmayacaktır(MEB OGES Kılavuzu 2013:17).

2.9. Akademik Başarıya Etki Eden Faktörler

Bilgi ve teknolojilerdeki gelişmelerle yaşadığımız dünya çok küçülmüştür. Toplumlar bu dünyaya ayak uydurabilmek için bireylerin niteliklerini belirleyerek eğitim politikalarını bu bakış açısıyla yeniden değerlendirmektedir. İnsana şekil

veren eğitim kurumlarında bu değerlendirme çok daha önemlidir. Çünkü yaşadığımız dünyanın hızlı gelişim ve değişimine ayak uydurabilecek nitelikteki insan öncelikle eğitim sürecinde yetiştirilebilir.

Varış'a (1998) göre eğitimde pek çok faktör etkileşim halindedir. Ülkemizde her okul aynı programı uyguladığı halde öğrenci başarısında farklılıklar görülmektedir. Çoğu kez aynı okulun farklı sınıflarında derse giren öğretmenlerin başarı grafiği farklı sonuçlar yansıtmaktadır. Şayet, öğretmenler aynı sınıfta aynı konuları öğretmekle aynı ürün alınabilseydi yarışma sınavlarında her öğrencinin benzer başarıyı göstermesini beklemek yanlış olmazdı. Dolayısıyla öğretim etkinliğine yalnızca öğretim alanı açısından değil, öğrenciye dönük yaşantıların bütünü açısından bakmanın daha doğru bir yaklaşım olacağı açıktır.

Kuramsal görüşler ve konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğrenci başarısına etki eden değişkenlerin öğrenciden, öğretmenden, aileden, çevreden ve okuldan kaynaklanan faktörler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Söz konusu ana başlıklar akademik başarıda önemli görülmele birlikte akademik başarıyı etkileyen faktörleri sadece bu başlıklar altında sınırlandırmak çok doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Dolayısıyla ele alınan sorun araştırmanın kendi sınırlılıkları içerisinde değerlendirilerek alan yazında akademik başarı üzerinde etkisi öncelenen temel başlıklar çerçevesinde ele alınmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörler aile-öğrenci, okul ve okul ortamı, okul-çevre ilişkileri ana başlıklar olarak incelenmiştir.

2.10. Eğitim ve Öğretim Programı

Toplumun temel eğitim kurumları şüphesiz ki okullardır. Ülkemizde ilkokul 4, ortaokul 4, ortaöğretim(lise) 4 olmak üzere kesintisiz üç bölümden oluşmaktadır. Bir hedefe ulaşmak için belirli bir plan ve program çerçevesinde hareket etmek gerekmektedir. Eğitim öğretim programı hazırlandığı toplumun yapısına uygun olarak hazırlanmalıdır. Bu yaklaşımdan hareketle bu kavramlar aşağıdaki gibi yaklaşımlar ifade edilmiştir:

Eğitim milattan öncesinden başlayarak günümüze kadar somut şekilde kavramlardan ve durumlardan, soyut bir kavrama doğru geçiş süreci yaşayan eğitim

programı kavramı “izlenen yol” anlamına gelmektedir. Eğitim programı, öğrencilerin istenilen hedeflere ulaşılmasını sağlayacak, organize edilmiş etkinliklerin tümüdür (Karabacak 2010). Eğitim programına “yetişek” ismini veren Ertürk (1994)’e göre, yetişek, yetiştirilmek istenen bireyin geçirilmesi düşünülen yaşantılardır. Eğitim programı, öğrencilerde beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin tamamı (Doğan 1975) şeklinde de tanımlanmaktadır.

Eğitim programı, öğrenene okulda veya okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği olarak tanımlanırken, öğretim programı okulda ya da okul dışında bireylere kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneği olarak tanımlanmaktadır. Eğitim programı, belirlenen hedefler doğrultusunda planlanan tüm eğitim etkinliklerini kapsarken, öğretim programı ise bir eğitim basamağında çeşitli sınıf ve derslerde ele alınacak konularla ilgili tüm öğretim etkinliklerini kapsamaktadır (Demirel 2003). Bir başka ifade ile öğretim programı, öğrenme ve öğretme süreçleri ile ilgili tüm etkinlikleri kapsamaktadır (Varış 1994).

Eğitim programı ve öğretim programı kavramları çoğunlukla karıştırılmakta, birbirinin yerine kullanılmaktadır. Varış (1994), eğitim programının basit ve dar bir çerçeveye indirgenemeyeceğini, bu nedenle kapsamlı ve çok boyutlu olarak tanımlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu düşünceden hareketle Varış, eğitim programının kapsamında bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine yönelik tüm faaliyetlerin yer aldığını ifade etmektedir.

Öğretim programı ise eğitim programı içerisinde yer alan bir kavramdır. Eğitim insanın bireysel, çevresel ve sosyal yönlerden başarıya ulaşmasında; barış, özgürlük, sosyal adalet ve evrensel bütünlük ideallerine erişmesinde temel araçtır. Eğitim, insanın bireysel hedeflerine, tüm yetenek ve yaratıcılık potansiyellerinin oluşmasına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle eğitimde bireysel, ulusal ve küresel boyutlarda sürekli bir gelişim ve değişim sağlamak gereklidir (Alkan 2001).

Türkiye’de 2004 yılından itibaren aşamalı bir şekilde uygulamaya geçen yeni öğretim programları, yapılandırmacı, çoklu zekâ, proje tabanlı öğrenme gibi öğrenci

merkezli eğitim anlayışlarını benimsemektedir. Bu durum davranışçı öğrenme kuramlarının hâkim olduğu eski öğretim programlarına göre amaç, içerik, eğitim durumu ve ölçme değerlendirme boyutları bakımından birçok değişikliği beraberinde getirmektedir. Özellikle yeni öğretim programlarıyla Milli Eğitim Bakanlığı; ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme sürecine dayalı değerlendirme anlayışlarını da (performans, proje, portfolyo vb.) beraberinde getirmiştir. Bir ülkenin kalkınması ve toplumsal refahın artırılmasında en önemli etken şüphesiz ki eğitimidir.

2.11. Eğitimde Ölçme-Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirme eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Eğitimde ölçme ve değerlendirmeden yararlanılmasının sebebi; öğretim programının ve öğretim etkinliğinin değerlendirilmesi, öğrenme eksikliklerinin, öğrenci ilgi ve yeteneklerinin, eğitim ve öğretimde bulunduğumuz yerin saptanması açısından önemli ve vazgeçilmezdir. Devlet, eğitim ve öğretimi başta gelen görevi sayarak tüm vatandaşların eşit imkânlar içinde, bilime dayalı, düşündüren, bilinçlendiren nitelikte bir eğitim görmesini sağlamayı amaç edinmelidir.

Eğitimde fırsat eşitliğini ve eğitimin toplumla bütünleşmesini sağlamak sosyal devletin gereğidir. Bu bağlamda devletin, eğitim faaliyetlerini planlanması ve fırsat eşitliğini sağlamak için gerekli önlemleri alması en önemli görevlerindendir(Sarıer 2010).Ölçmenin bilimsel çalışmalarda ve günlük yaşamda önemi tartışılmaz. Bilim dallarındaki ilerlemeler, o bilim dalına özgü ölçme yöntemlerinin bulunmasıyla olanaklı hale gelmiştir. Günümüzde hiç bir ölçme yöntemine dayanmayan bir bilim dalı yoktur (Tavşancıl 2010).

Öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenmesine ek olarak, öğrenme gereksinimlerinin, hazır oluş düzeylerinin ve öğrenme eksikliklerinin neler olduğunun belirlenmesi amacıyla ölçme ve değerlendirmeden yararlanılır. Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin bu denli geniş bir kullanım alanının olmasına karşın, uygulamada değerlendirme etkinliklerinin büyük ölçüde başarının değerlendirilmesiyle sınırlı kaldığı bilinmektedir(Gültekin 2003: 218). Ölçme ve değerlendirme terimleri sürekli olarak birlikte kullanıldığından dolayı birbirleriyle

karıştırılma veya birbirlerinin yerine kullanılma gibi yanlış kullanımlara maruz kalabilmekteler. Oysaki ölçme ve değerlendirme birbirinden farklı iki kavramdır. Bu kavramlar birbirinden farklı olmasına rağmen birbirlerini tamamlamaktadırlar. Ölçme olmadan değerlendirme yapmak imkânsız olduğu gibi, değerlendirme olmadan yapılan ölçmeler de anlamsız kalabilmektedir.

Akademik başarı, bireyin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış değişmelerini ifade eder (Ahmann, Glock, 1971, akt: Erdoğan 2006: 97). Okullarda akademik başarının karşılığı, öğrencilerin aldığı notların değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucunda başarı ölçütü içinde yer alan puanların belirtilmesidir. Başarı ölçütüne karşılık gelen puanları alan öğrenciler akademik açıdan başarılı sayılır. Başarısız not alan öğrenciler ise olumsuz yönde akademik benlik algısı geliştirebilir (Avcı 2008: 4).

Akademik başarı, çocuğun bütün hayatı boyunca ilköğretimden, yüksek öğretimin sonuna kadar tüm öğretim kademelerinde görülen bir olgudur. Akademik başarı, hem çocuk hem de ailesi basta olmak üzere yakın çevresi için büyük önem taşır. Başarılı olan öğrenci, öğrenmeye ilgi duymakta, aldığı yüksek notlar ona zevk vermektedir. Buna karşılık akademik amaçlara yönlendirilmemiş öğrencinin, okulda kendini gerçekleştirme motivasyonu düşük olmakta ya da hiç bulunmamaktadır (Yavuzer 1993: 190-191).

Öğrencilerin sergilemiş oldukları akademik başarı, istendik düzeyde davranışların oluşup oluşmadığının belirlenmesinde bir ölçüt olarak kullanıldığı gibi, üst öğrenim kurumlarına giriş, iş başvurusu gibi alanlarda da dikkate alınmaktadır. Okulda öğrencilerin akademik başarılarını ölçmek, bu sonuçlara dayanarak öğrenci hakkında karar vermek, öğrenciyi ilgi ve yeteneklerine göre başarılı olacakları alanlara yönleltmek, genel olarak eğitim sisteminin görevleri arasındadır (Silah 2003:103).Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde en çok üzerinde durulan konu, tüm faaliyetlerin bir ürünü olan öğrenci başarısıdır. Aynı öğretim kurumunda, aynı dersleri benzer yöntemlerle alan öğrencilerin dönem sonu ya da yılsonunda akademik başarılarının farklılaşması eğitimcilerin araştırdığı konuların başında gelmektedir (Ergün 2004: 361).

2.12. Yılsonu Başarı Puanı

Yılsonu başarı puanının belirlenmesinde öğretmenlerin verdiği notların çok büyük önemi bulunmaktadır. Yılsonu başarı puanı SBS’de %30 etki yapmaktaydı. Yeni sınav sistemi olan TEOG’da yine %30’luk bir etkiye sahip. Bu yeni uygulamada bir farklılık arz etmektedir. Bu farklılık sınavların yazılı sınavlar yerine ortak yazılı sınav şeklinde olduğu için, öğrencinin sınavdan almış olduğu puanla öğretmenin vermiş olduğu notlar arasında anlamlı bir farklılık bulunduğunda bunun izlenip değerlendirileceğinden öğretmenleri büyük oranda objektif olmaya zorlamaktadır.

Öğrencinin tüm derslerden aldığı puanların aritmetik ortalaması, o derslere ait haftalık ders saati sayısı ile çarpılarak ağırlıklı yılsonu puanları hesaplanacaktır. Bu puanların toplamının, o derslere ait haftalık ders saati toplamına bölünmesi ile de yılsonu başarı puanı elde edilecektir. Puanlama 100 tam puan üzerinden yapılacaktır. Öğrencilerin ortak sınavlardan aldığı puanlar, 8 inci sınıf yılsonu başarı puanı hesaplamasında da kullanılacaktır(MEB OGES Kılavuzu 2013: 15).

2.13. Ortaöğretime Yerleştirme Puanı (OYP)

Yeni uygulama, öğretmenin eğitim ve öğrenci üzerindeki etkinliğini artırdığı için okula olan aidiyet duygusu artacaktır.

Öğrencilerin; 6, 7 ve 8 inci sınıf yılsonu başarı puanları ile 8 inci sınıf ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı toplanacaktır. Elde edilen toplam ikiye bölünerek yerleştirmeye esas puan elde edilecektir. Puanlama 500 tam puan üzerinden yapılacaktır.

2.14. Konu İle İlgili Literatür Araştırmaları

Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemi 2013 2014 eğitim öğretim yılında çok farklı ve yenilikçi bir sistemle yeniden yapılanmıştır. Yeni bir alan olduğu için bu alanda çok fazla araştırma yapılmamıştır. Orta öğretim kurumlarına giriş sınavları OKS, LGS ve SBS ile ilgili araştırmalar bulunmaktadır. Aşağıda bu araştırmalara yer verilmiştir.

Birinci'nin (2014) Merkezi Sistem Ortak Sınavlarında İlk Deneyim: Matematik Dersi, adlı çalışmasında 2013 2014 eğitim öğretim yılında Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi kapsamında yapılan Merkezi Sistem Ortak Sınavlarda kullanılan 8. Sınıf I. Dönem Matematik Dersi Ortak Sınavı için yayınlanan örnek sorular ve sınav soruları değerlendirmek amacıyla yapmıştır. Yapılan bu çalışmanın sonucuna göre:

1- “Araştırmanın sonucunda sınav sorularının, sınava ilişkin ön bilgilendirmede yer alan bazı öğrenme alanlarını ve kazanımları kapsamadığı görülmüştür.

2- Ayrıca ön bilgilendirme içim yayınlanan örnek sorularda yer alan bir sorunun sınav kapsamında yer almaması dikkat çekmiştir.

3- Matematik sınav soruları bilişsel seviyelerine göre değerlendirildiğinde, soruların hatırlama ve yeniden üretme seviyesinde yoğunlaştığı görülmektedir.” gibi görüş ve düşünceler belirtilmiştir.

Gündoğdu, Kızıltan ve Çömen (2010) SBS'ye İlişkin Öğrenci ve öğretmen görüşlerinin alındığı çalışmada 2007–2008 öğretim yılında Erzurum il merkezinde görev yapan tüm branş öğretmenleri ile 6, 7 ve 8. sınıflarda okuyan tüm ilköğretim okulu öğrencileri evreni oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda yeni ortaöğretime geçiş sistemi ve bunun önemli bir parçası olan Seviye Belirleme Sınavına ilişkin olumlu ya da olumsuz görüşler eğitimciler ve öğrenciler tarafından paylaşılmaktadır. Bu çalışmada, anket ve görüşme sonuçlarına bakıldığında, öğrenci merkezli ve yapılandırmacı öğretim programları ışığı altında yeniden yapılandırılan ilköğretim sistemi, yeni sınav sistemi (SBS) aracılığıyla eskiye oranla (OKS) daha uyumlu ve olumlu olarak görülmektedir.

Güler (2010) çalışmasında, ilköğretim öğrencilerin SBS puanları ile ders başarıları, bilimsel süreç becerileri ve mantıksal düşünme yetenekleri arasındaki ilişki incelemiştir. Öğrencilere bilimsel süreç becerilerini ve mantıksal düşünme yeteneğini ölçen testler uygulanmıştır. Bu çalışmada, SBS ile ilgili olarak, yeni müfredatın uygulamaya geçiş sürecinde okullarda yapılan ölçme ve değerlendirme ile SBS'de yapılan ölçme-değerlendirme arasında yüksek bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Öğrencilerin SBS'deki fen ve teknoloji dersi bölümü başarıları ile bilimsel

süreç becerileri arasında belirgin bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin SBS’deki fen ve teknoloji dersi bölümü başarıları ile mantıksal düşünme yeteneği arasında pozitif yönde yüksek bir ilişki bulunmuştur. Uygulanan testlerde kızların lehine istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Dağlı’nın (2006) “Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dershaneler Hakkındaki Görüş ve Beklentileri”nin araştırıldığı yüksek lisans tezine göre veliler temel ihtiyaçlarından bile kesinti yaparak, çocuklarını dershaneye yollamaktadırlar. Velilerin bazıları aile bütçelerini olumsuz etkilemesine rağmen en az bir yıl birçoğu da imkânları dahilinde eğitim öğretimin her kademesinde çocuklarını dershaneye gitme şansı vermektedirler. Pek çok veli için çocuğu için yapılması gereken temel davranışlardan biri durumundadır. Veliler istemeseler de gerek devlet okullarının eğitimini yetersiz buldukları için, gerekse çocuklarının sınav başarıları için başka alternatifleri olmadığını düşündükleri için çocuklarını dershanelere yollamaktadırlar. Dershane seçerken, ekonomik olarak iyi durumda olan veliler kazandırma oranları yüksek dershaneleri seçerken, ekonomik durumu zayıf velilerin fiyatı makul olan herhangi bir dershaneyi seçmektedirler.

Akgül (2010)’ün çalışmasında, ilköğretimde görev yapan 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler ve yabancı dil dersi öğretmenlerinin uygulamaya dayalı öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme beceri algılarını belirleyerek, bu algıların öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavı başarıları ile ilişkisini incelemiştir. Bu çalışmaya, 256 tane 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler ve yabancı dil dersi öğretmenleri ve öğrenciler katılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre Türkçe ve fen ve teknoloji öğretmenlerinin kıdem ve anket puanlarının birlikte 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin SBS doğrularıyla, sosyal bilgiler öğretmenlerinin 6 ve 7. sınıfların doğrularıyla, yabancı dil öğretmenlerinin ise yalnızca 7. sınıfların doğrularıyla anlamlı şekilde ilişkili olduğu bulgusu ortaya konmuştur. Matematik öğretmenlerinin ne anket sonuçları ne de tecrübeleri öğrencilerin SBS’deki sonuçlarla hiçbir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yavuz’un (2010) araştırmasında; MEB tarafından yeniden düzenlenen ortaöğretime geçiş sistemi çerçevesinde, ilköğretim altı ve yedinci sınıf

öğrencilerinin ilk defa 2007–2008 eğitim öğretim yılında girmişlerdir. Bu sınavda SBS puanlarının yüzde 70'i, yılsonu başarı puanlarının yüzde 25'i toplanarak elde edilen sınıf puanlarıyla ilgili uygun değişkenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 2007–2008 eğitim öğretim yılında Konya ilinde SBS' ye giren farklı sosyo ekonomik özelliklere sahip öğrenciler arasından seçilen 329 ilköğretim altıncı sınıf ve 319 ilköğretim yedinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinden elde edilen puanlar üzerinde yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarından; uygun değişkenlerle birlikte (anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu, dershaneye gitme süresi, günlük çalışma süresi, ailenin aylık geliri) öğrencinin sınıf puanı ile anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. İlköğretim yedinci sınıflardaysa, öğrencilerden elde edilen puanlar üzerinde yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarından; uygun değişkenlerle birlikte, öğrencinin sınıf puanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Deniz ve Kelecioğlu (2005) “İlköğretim Başarı Ölçütleri ile Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Arasındaki İlişkiler” isimli bir araştırma yapmışlardır. Bu çalışmada, 2002 OKS (Ortaöğretim Kurumları Sınavı) puanları ile ilköğretim “Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Vatandaşlık, T.C. İnkılâp Tarihi” dersleri ve ilköğretim dördüncü sınıftan sekizinci sınıfa kadar yılsonu başarı ortalamaları arasındaki ilişkileri araştırmışlardır. Ankara büyük şehir sınırları içinde yer alan ilköğretim okulu öğrencileri üzerinde yapılan bu araştırma sonucunda, vatandaşlık dersinin testteki başarıyı yordamadığı ve onun dışındaki derslerden bazılarının birinci dönem notları ile ilgili alt test arasında; bazılarının ise ikinci dönem notları ile ilgili alt test arasında manidar ilişkilerin bulunduğu tespit edilmiştir. OKS toplam puanını dördüncü, altıncı ve sekizinci sınıf not ortalamalarının yordama gücü manidarken, beşinci ve yedinci sınıf not ortalamalarının yordama gücünün manidar olmadığı sonucuna ulaşıldığı görülmüştür.

Uysal'ın (2009) “Seviye Belirleme Sınavlarına (SBS) Yönelik Hazırlık Kursları Düzenleyen Dershanelere Devam Eden Öğrencilerin ve Öğrenci Velilerinin Dershane Beklentilerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması”na yönelik olarak gerçekleştirdiği bir araştırması bulunmaktadır. Uysal'ın araştırma sonuçlarına göre velilerin çocuklarını dershaneye gönderme nedenleri arasında dershanelerin

sınavlardaki başarıyı arttırmasının yanında okuldaki başarıya da katkısı olduğunu belirlemiştir. Çocukların da bu görüşe katıldığı görülmektedir. Ayrıca velilerin eğitim ve gelir düzeylerinin nasıl olursa olsun çocuklarını dershaneye gönderdikleri, özellikle annelerin babalara göre çocuklarının dershaneye gitmesi için daha istekli olduğu belirlenmiştir. Son olarak da velilerin ve öğrencilerin sınav başarısı için dershaneyi önemsemesine rağmen okulu dershaneden daha önemli gördüğü, bu nedenle dershanelerin okulun önünde değil destekleyici olması gerektiği düşüncesini destekledikleri belirlenmiştir.



BÖLÜM III.

3. YÖNTEM

Yöntem, bilimsel araştırma sürecinin en önemli basamaklarından biridir. Yürütülen araştırmaya yön veren, araştırmanın niçin ve nasıl yapılacağını gösteren süreçler olarak tanımlanır (Ekiz 2003). Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, araştırma verilerinin toplanması, geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları, verilerin analizi, araştırmacının rolü ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimsek 2005: 38). Nitel araştırmalarda araştırma yapılan ya da yapılması planlanan kişilerin sahip oldukları deneyimlerinden doğan anlamların sistematik olarak incelenebilmesinde tercih edilen bir tekniktir (Ekiz 2003).

Nitel araştırmalarda kullanılan açık uçlu yazılı anket tekniği ile veriler toplanmıştır. Açık uçlu yazılı anketler, belli bir konu hakkında derinlemesine bilgi toplamak amacıyla kullanılır. Nitel araştırmalarda; amaçlar, daha çok açık uçlu sorularla ifade edilmektedir. Bunun nedeni, açık uçlu soruların araştırmacılara esnek davranabilme imkânı sağlamasıdır (Yeşil 2010: 58).

Nitel araştırmada insanların kendilerinin ve diğerleriyle olan ilişkilerinin incelenmesini sağlayan ve daha çok karşılıklı etkileşim gerektiren stratejiler kullanılmaktadır (Böke 2009: 16). Ölçümlerin ve gözlemlerin kesinlik taşımadığı, konusu insan davranışları olan araştırmalardır (Arıkan 2011: 23).

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımında olgubilim (fenomenoloji) araştırması olarak desenlenmiştir. Fenomenoloji yaklaşımın temelini bireysel tecrübeler oluşturmaktadır. Bu yaklaşımda araştırmacı katılımcının kişisel tecrübeleri ile ilgilenmekte, bireyin algılamaları ve olaylara yükledikleri anlamları incelemektedir.

Fenomenoloji tanımlayıcı bir araştırmadır. Bu bağlamda genelleme yapmak değil, olguları açıklamak ve olgular hakkında görüş belirtmek önemlidir (Akturan ve Esen, 2008).

Olgubilim (fenomenoloji) deseni bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek 2005: 72). TEOG’la etkileşim içerisinde öğretmenlerin konuyla ilgili duygu, düşünce ve değerlendirmelerini daha iyi aktarabilmek ve görüşleri ayrıntılı bir biçimde anlayabilmek için bu tekniğe başvurulmuştur.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Adana ili Yüreğir ilçesi sınırları içerisindeki resmi ortaokullarda görev yapan öğretmenlerden oluşturmaktadır. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün istatistiklerine göre Yüreğir ilçe sınırları içerisinde bulunan 76 resmi ortaokulunda 170 Türkçe, 160 Matematik, 133 Fen ve Teknoloji, 120 T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, 204 İngilizce, 53 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olmak üzere toplam 840 öğretmen görev yapmaktadır.

Bu araştırmada başlıca amaçlı örneklem yöntemleri arasında yer alan maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmasıdaki amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Hatch 2002; akt. Yıldırım ve Şimşek 2005: 108). Araştırma problemi ve probleme ilişkin alt problemlerin en iyi şekilde çalışılabileceği çalışma gruplarının saptanmasında nitel araştırma geleneği içinde yer alan ve olasılık temelli olmayan örneklem tekniklerinden amaçlı örneklem alma yoluna gidilmiştir.

Araştırmayı Yüreğir’in ekonomik ve kültürel anlamda çeşitlilik arz eden beş farklı ortaokulunda görev yapan Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders öğretmenlerinden 25 kişilik araştırma grubuyla yapılan görüşmelerde notlar alınarak hazırlanmıştır. Bu

öğretmenlerle, TEOG sınavlarında branşlarıyla ilgili soru çıktığı için görüşme yapılmıştır.

3.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Bu çalışma 2013-2014 eğitim öğretim yılında ilk defa uygulanan olan TEOG hakkında öğretmen algılarını belirlemeye yönelik bir çalışmadır. Çalışma 2013-2014 eğitim öğretim yılında birinci ve ikinci dönem TEOG sınavından sonra dört aylık bir araştırmanın sonucunda toplanmıştır. Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine başvurulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptayarak karşılaştırmalar yapmaktır(Sağırlı 2010).

Araştırmada yarı yapılandırılmış form kullanılmış ve katılımcılara alan uzmanlarının görüşleri alınarak hazırlanan 9 açık uçlu soru sorulmuştur. Araştırmada açık uçlu soruların kullanılması, görüşme sürecine daha fazla esneklik kazandırmakta, görüşülenlere daha fazla konuşma imkânı vermekte ve daha detaylı bilgiler almayı sağlamaktadır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar görüşme sırasında araştırmacı tarafından kısa notlar şeklinde yazılarak kaydedilmiştir. Görüşme çalışmasıyla öğretmenlerin verdiği görüşler yazılmış, gerektiğinde sondaj tekniğinden yararlanarak yapılandırılmış sorular hakkında detaylı bilgi almak amaçlanmıştır. Görüşme sırasında öğretmenler daha ayrıntılı bilgiler verebilmektedir. Görüşme sırasında, görüşme formlarında yer alan sorular dışında, sorularla ilgili alt sorular sorularak daha detaylı bilgi almak amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, Adana'nın merkez ilçesi Yüreğir'de bulunan 5 farklı ortaokulda görev yapan Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerini okutan 25 branş öğretmeni ile yürütülmüştür.

3.4. Araştırma Sürecinin Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel bir çalışmada, toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve sonuçlara nasıl ulaşıldığının açıklanması, geçerliğin önemli ölçütlerinden

sayılmaktadır. Örneğin, görüşülen bireylerde doğrudan alıntılar vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlik için önemli olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 256). Bu araştırmada, görüşme yapılan öğretmenlerin TEOG Sınavlarına ilişkin verdikleri yanıtlardan doğrudan alıntılar yapılarak kanıtlar sunulmuştur. Bunun yanında, içerik analizi yapılmadan önce görüşmelerden elde edilen verilerin birer örnekleri iki farklı öğretmene gönderilerek, kayıtların doğru olduğuna ilişkin öğretmenlerin onayı alınarak (katılımcı teyidi) çalışmanın yapı geçerliği sınanmıştır.

Bu araştırma sürecinde geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması için aşağıda sıralanan çalışmalar yapılmıştır:

- Araştırmanın yöntemi, süreci ve sonuçlarına yönelik çalışmalar açık ve ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır.
- Araştırmada veri toplama yöntemi olarak dokuz açık uçlu soru ve bu sorulara ait alt temalarla ilgili sorular veri kaynağı olan branş öğretmenlerine sorulmuştur.
- Katılımcılarla görüşme dışı zamanlarda da bir araya gelinmiş, uzun süreli bir etkileşim ortamında bulunulmuştur.
- Derinlemesine araştırma ve inceleme anlayışı (verilerin toplanması, analiz edilmesi ve değerlendirilmesi) benimsenmiştir.
- Bu araştırmada bulguların sunulmasında görüşmede elde edilen bilgiler, herhangi bir yoruma yer vermeden, sık sık doğrudan alıntılarla yer verilmiştir. Daha sonra tartışma kısmında bütüncül olarak ele alınıp tartışılmıştır.
- Verilerin toplanmasından analiz edilip sonuçlara ulaşılmasına kadar birbiriyle bağlantılı ve tutarlı bir süreç takip edilmiştir.
- Araştırma kapsamında özellikle veri toplama, analiz etme ve sonuçlara ulaşılma süreci ayrıntılı biçimde rapor edilmiştir.
- Araştırma verileri ve sonuçları doğrulama amacıyla katılımcılarla paylaşılmış, ilgili diğer araştırmacılara sunularak görüşleri alınmıştır.
- Görüşmeleri ve analizi gerçekleştirenin aynı kişi olmasından kaynaklanabilecek yanlılıklara karşı bağlam, görüşülenler ve analiz süreci ayrıntılı

tanımlanmıştır. Veriler betimleyici tipte sunulmuş, alıntılar yorumsuz olarak aktarılmış, ardından genel sonuçlara varılmıştır.

3.5. Araştırma Verilerinin Analizi

Analiz öncesinde, görüşmeler görüşme sırasına göre sıralanmış ve görüşme yapılan öğretmenler Ö1-Ö25 arası kodlanarak numaralanmıştır. Toplam görüşme metinleri araştırmacı tarafından defalarca okunarak ortaklaşan kavramlar ve alt temalar saptanmıştır. Kaydedilen cevaplar yorumlanarak ortaklaşan ve diğerlerinden ayrılan kavramlar ve alt temalar arasındaki benzerlik ve farklılıklar saptanmıştır. Bu çalışmada katılımcıların sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar gruplandırılmıştır. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplar aynı yönde olanlar yüzdelik oranlarla ve alıntılarla gösterilmiştir. Katılımcı görüşlerinden yapılan alıntılar sıklık, o koda ilişkin tek görüş olma, tutarlılık ya da tutarsızlık ve çarpıcı ifade edilmiş olması temelinde seçilmiştir.

Fenomenolojik analiz; katılımcı tarafından tecrübe edilmiş bir olguya ilişkin psikolojik özü elde etmeye çalışır. Nitel araştırmalarda kullanılan muhakeme süreci algısal olarak parçaları bir araya getirerek bir bütün yaratmayı gerektirmektedir (Akturan ve Esen 2008).

Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemi (TEOG) kapsamında ortaokullarda yapılan merkezi ortak sınavlara ilişkin öğretmen görüşleri görüşme sırasında kaydedilen cevaplar, fenomenolojik analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve sorular değerlendirilmiştir. Her soru katılımcıların belirttiği görüşlerin ve görüşmelerin tümü tek tek okunarak düzenlenmiş ve her soruya genel bir değerlendirme yapılarak ve sorular değerlendirilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenlerin sorulara verdiği cevapların değerlendirmeleriyle ilgili tablolar çıkarılmış, tablolardaki bu cevaplar yüzdelik oranına göre sıralanmış ve yorumlanmıştır.

3.5. Araştırmacının Rolü

Nitel araştırmalarda araştırmacının rolü oldukça önemlidir. Bunun nedeni nitel araştırmada araştırmacının kendisinin de “veri toplama aracı” olarak görülmesidir (Mertens 1998). Bu araştırmada araştırmacı, öğretmenlerin TEOG Sınavları

hakkındaki düşüncelerini etkilemeyecek kadar uzak ve elde edilecek bilgileri kaybetmeyecek kadar yakın rol oynamıştır.

Araştırmacı, araştırılan konuyla ilgi öğretmenlerin bu konudaki görüşlerini belirlemek amacıyla; 2013–2014 eğitim-öğretim yılında okulların çalışma düzenini bozmadan, araştırma etiğini göz önünde bulundurarak ve gönüllülük esasını temel ilke olarak kabul ederek öğretmenlerle görüşmeler yapmış ve elde ettiği verileri araştırmanın amacına uygun olarak kullanmıştır.



BÖLÜM IV.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde veri toplama araçları ile elde edilen bulgular yer almaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacına ve alt amaçlarına paralel olarak öğretmenlere ait görüşlere yer verilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde belirtilen görüşlerin yoğunluğuna göre elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilmiştir.

4.1. Öğretmenlere göre TEOG'un derslerin işlenen bölümünden kısa zamanda dönüt alınmasının öğrenci başarısındaki etkileriyle ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen “*Öğretmenlere göre TEOG sınavlarıyla derslerin işlenen bölümlerinden en kısa zamanda dönüt alınmasının öğrenci başarısına etkileri nelerdir?*” sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşleri incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: dersin işlenen bölümü, öğrencilerin yaşadığı stres, dersler açısından önemi, öğretmen açısından önemi.

4.1.1. *Öğretmenlere göre TEOG’la derslerin işlenen bölümlerinden kısa zamanda dönüt alınmasıyla ilgili bulgular:* Bu konuda öğretmenlerin % 64’üne göre derslerin işlenen bölümlerinden en kısa sürede dönüt alınıyor olmasının ve öğrencilerin öğrenmiş olduğu konuları, bilgileri unutmadan sınav yapıyor olması çok büyük önem arz ettiği belirtilmektedir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö20 bunun önemini şu şekilde açıklamıştır: “Öğrenciler kısa zaman dilimlerinde sınav olduğu için konu yoğunluğu olmuyor. Öğrencilerin öğrenmiş olduğu ve sorumlu bölümlerle ilgili genel tekrar yapmaları zor olmayacaktır.” Görüşülen öğretmenlerden Ö11 bununla ilgili görüşünü şu şekilde açıklamıştır: “Sınav kısa aralıklarla yapıldığı için öğrenciler öğrendiği konularla sürekli tekrar yapmak zorunda kalmaktadır. Yapılan bu tekrarlar öğrencilerin sorumlu olduğu alanlardaki öğrenilen bilgilerin daha kalıcılığını sağlıyor.” Şeklinde görüşünü bildirmiştir.

Bu konuda görüşüne başvurulmuş öğretmenlerden Ö3 görüşlerini şu şekilde izah etmiştir: “En kısa zamanda dönüt alınmasıyla öğrenci dersteki durumunu, başarısını,

eksikliğini, yanlışını görecektir. Bu şekilde eksikliğini bir sonraki sınavda telafi etmek için çalışacaktır.”

Görüşülen öğretmenlerin % 16’sı sınavların sadece işlenen bölümlerinden sorulmasının birinci dönem için sorun oluşturmadığını belirtmiştir. İkinci dönem için sınavın ikinci yazılı olması dolayısıyla, bazı konuların işlenmediğini sonradan işlenen bu konular öğrenciler için bir anlam ifade etmediği belirtilmiştir. Bu konuda ya tüm konulardan sorumlu olmalıdırlar ya da ikinci dönem yapılan sınav üçüncü sınav yerine uygulanmalıdır.

Öğretmenlerden % 20’siyse derslerin işlenen bölümüyle ilgili bir yorum yapmamıştır.

Tablo 4.1. TEOG’la derslerin işlenen bölümlerinden kısa zamanda dönüt alınması

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 64	16	
Olumsuz görüş belirtenler	% 16	4	25
Bu konuda yorum yapmayanlar	% 20	5	

Görüşme yapılan öğretmenlerin 16’sı diğer bir ifadeyle % 64’ü sınavın kısa aralıklarla yapılmasının dersin işlenen bölümleri açısından yararlı olduğunu belirtmiştir. Bu durumun öğrencinin dersteki başarı durumunu, eksikliğini, yanlışını görmesi açısından önemli olduğu bulgusu ortaya çıkıyor. Görüşülen öğretmenlerin 4’ü diğer bir ifadeyle % 16’sı sınavın kısa aralıklarla yapılması müfredat programının bütünlüğü açısından bazı konuların işlenmediğini, sınav sonrası işlenen bu konuların öğrenciler için bir anlam ifade etmediği belirtmediği bulgusu ortaya çıkmıştır. Görüşülen öğretmenlerin 5’i diğer bir ifadeyle % 20’si sınavın kısa aralıklarla yapılması konusunda bir yorumda bulunmamıştır. Tabloya göre kısa zamanda dönüt alınmasının dersin işlenen bölümü açısından önemli olduğunu sonucuna varılabilir.

4.1.2. *Öğretmenlere göre TEOG’la derslerin işlenen bölümlerinden kısa zamanda dönüt alınmasının öğrencilerin yaşadığı stresle ilgili bulgular:* Görüşülen öğretmenlerin % 88’i iki dönemde de yapılan sınavın kısa zaman diliminde dönütler alınıyor olması, öğrencinin aşırı stres yaşamamasının önüne geçtiği konusunda ortak bir görüş belirtmiştir. Bu durumun tersine stres yerine, öğrencinin kendine özgüven duygusunun arttırdığını belirtmişlerdir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö9 bununla ilgili şu şekilde görüş belirtmiştir: “Soruların hepsi öğrencilerin ders ve çalışma kitabındaki konulardan ve tema sonlarındaki soruların benzerlerinden çıkıyor. ‘Sorumlu olduğum müfredat dışında farklı konularla ilgili soruyla karşılaşacak mıyım?’ endişesi ortadan kalkıyor.”

Öğretmenlerden % 12’siyse yeni sınav sisteminin öğrencinin yaşadığı stresle ilgili bir yorum yapmamıştır.

Tablo 4.2. TEOG’la kısa zamanda dönüt alınmasının öğrencilerin yaşadığı stresle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 88	22	
Bu konuda yorum yapmayanlar	% 12	3	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 22’si TEOG sınavlarının öğrencinin yaşadığı stres açısından önemli sonuçlarının olduğunu belirtmiştir. Bu sınav sisteminin stres yerine, öğrencinin kendine olan özgüvenini arttırdığı görüşü belirtilmiştir. Görüşülen öğretmenlerden 3’ü ise bu soruyla ilgili görüş bildirmemiştir. Tabloya göre derslerden kısa zamanda dönüt alınmasının öğrencinin yaşadığı stres açısından olumlu sonuçlarının olduğu sonucuna varılabilir.

4.1.3. *Öğretmenlere göre TEOG’un dersler açısından önemiyle ilgili bulgular:* Öğretmenlerin % 80’i, bu sistemin öğrenmeyi sürekli hale getirdiğini belirtmiştir. Öğrencilerin dersleri daha çok önemsemeye başladığını, derslere daha çok ilgi gösterdiğini, ders içerisindeki performansının arttığını belirtilmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö17 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Kısa zaman dilimlerinde dönüt alınıyor olması, öğrencilerin ders içinde daha aktif olmalarını sağlamıştır. Aralık kısa olduğu için öğrenci her zaman tekrar yapmaktadır. Öğrenci derse gelirken sürekli hazırlıklı gelmektedir. Öğrenci için hem konular az olur hem de tekrar ve pekiştirmelerinde önemli eksiklik var mı korkusu yaşamamaktadır. Bunun da özellikle ders içi başarısına olumlu etkilerinin gözle görülür derecededir.”

Görüşülen öğretmenlerden Ö22 “Sınavın iki dönemde de kısa aralıklarla yapılıyor olması, müfredat programının ülke çapında eş zamanlı yürütülmesi veya yürütülüp yürütülmediğinin denetlenmesi açısından çok büyük önem arz etmektedir.” ifadeleriyle belirtmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden % 20’si ise bazı derslerden I. bazı derslerden ise sınavların II. yazılı sınavı olmasının bazı olumsuz sonuçlarının olduğunu belirtiyorlar. Bu olumsuzluklarla, sınavdan sonra bazı öğrencilerin derslere karşı ilgisiz olduğunu, özellikle ikinci dönemde yapılan sınavdan sonra sanki eğitim öğretim yılı tamamen bitmiş gibi sınavdan sonraki konulara öğrencilerin hiç ilgi göstermediğini belirtiyorlar.

Tablo 4.3. TEOG’un dersler açısından önemiyle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 80	20	
Olumsuz görüş belirtenler	% 20	5	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 20’si TEOG’un dersler açısından önemiyle ilgili belirtmiş olduğu görüşlerde öğrencilerin dersleri daha çok önemsemeye başladığı, derslere hazırlıklı geldiği, derslere daha çok ilgi gösterdiği, müfredat programının ülke genelinde eş zamanlı uygulandığı, öğrencilerin ders içerisindeki performansının arttığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenlerin 5’iyse, derslerin sınavlardan sonraki işlenmeyen konularına

öğrencilerin ilgi göstermediği görüşünü bildirmiştir. Tabloya göre TEOG'un derslerin öneminin anlaşılması açısından önemli olduğu sonucuna varılabilir.

4.1.4. *Öğretmenlere göre TEOG'un kısa zamanda dönüt alınmasının öğretmen açısından önemiyle ilgili bulgular:* Görüşülen öğretmenlerin % 100'ü yeni sınav sisteminin öğretmenler açısından büyük sorumluluk yüklemiş olduğunu belirtmişlerdir; çünkü kısa zaman diliminde yetiştirilmesi gereken müfredat programı bulunmaktadır.

Görüşülen öğretmenlerden Ö12 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: "Eğitim öğretimi aksatacak bir durum oluştuğunda, yetiştirilmesi gereken bir müfredat olduğundan bunun sorumlusu öğretmen olarak görülmektedir. Aksayan bölümlerin telafisini yapmak için ekstra derslerle bu geçikmeyi gidermeye çalışıyoruz. Bu durum biz öğretmenler açısından büyük bir yük getirmekte ve öğretmen açısından farklı bir stres kaynağı oluşturmaktadır."

Bir diğer açıdan ise bu sınav sistemiyle öğretmenlik mesleğinin kaybetmiş olduğu değeri bir nebze de olası geri kazandırdığı belirtilmektedir. Müfredat programının yetişmesi, konuların tam öğrenilip kavratılması açısından öğretmenlerin önemi belirgin olarak attığı belirtmiştir. Öğrenci-okul-öğretmen arasındaki ilişkiyi merkeze alması, müfredat odaklı olması ve ortaöğretime geçişte öğretmen etkinliğini arttırdığı belirtilmiştir.

Tablo 4.4. TEOG'la kısa zamanda dönüt alınmasının öğretmen açısından önemiyle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 100	25	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 25'i TEOG'un derslerin işlenen bölümlerinden en kısa zamanda dönüt alınmasının öğretmen açısından önemli olduğu konusunda ortak görüş bildirilmiş ve bu durumun hem olumlu hem de olumsuz sonuçlarının olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmene büyük bir sorumluluk getirirse de öğretmenin

kaybetmiş olduğu değer ve önemin bir nebze de olsa tekrar kazanması anlamına geldiği belirtilmiştir.

4.2. Öğretmenlere göre TEOG'un öğretmenlere sağladığı avantajlar ve dezavantajlarla ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen *“TEOG Merkezi Ortak Sınavının öğretmenlere sağladığı avantajlar ve dezavantajlar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?”* sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşleri incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: avantajlar ve dezavantajlar.

4.2.1. *Öğretmenlere göre TEOG'un öğretmenlere sağladığı avantajlarla ilgili bulgular:* Görüşülen öğretmenlerin % 68'i her dönem derslerde yapılan sınavlarından birinin ortak sınav olması nedeniyle; sınav sorusu hazırlama, değerlendirme, bunları yorumlama, sisteme işleme gibi büyük bir yükten kurtulduklarını belirtmişlerdir. Sınavların sadece sınıf genelinde yapılmayıp, ülke genelinde aynı sorularla ortak sınav olarak yapılıyor olması objektif bir değerlendirme açısından büyük önem arz etmektedir. Önceki sınavlarda öğretmenlerin gerek okul içerisinde gerekse bölgeler arasında zorluk açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum objektif bir değerlendirmeyi engellemektedir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö1 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “TEOG, öğretmenlerin hepsinin eş zamanlı ilerlemesi açısından oldukça büyük bir öneme sahiptir. Verdiğimiz notların da ortalamaya katılıyor olması büyük bir avantajdır.” Görüşülen öğretmenlerden Ö16 ise bu konuyla ilgili şu şekilde görüş belirtmiştir: “Öğretmenler daha önceki sistemde dersane öğretmenleriyle kıyaslanıyordu. Yeni sınav sistemiyle dershaneye gerek kalmadan, sadece derslerde işlenen ve sorumlu olduğu bölümlerden en kısa sürede ortak sınav olması ders kitaplarının ve ders öğretmenin önemini arttırmaktadır.”

Öğretmelerin üzerinde durduğu en önemli konulardan bir diğeri ise gerek sınav sayısının artması gerekse dersin programına uygun işlenen bölümlerden soruların çıkması, ders öğretmenin kaybettiği değeri biraz olsun tekrar kazandığını savunmaktadırlar.

4.2.2. *Öğretmenlere göre TEOG'un öğretmenlere sağladığı dezavantajlarla ilgili bulgular:* Görüşülen öğretmenlerin % 24'ü kısa zaman aralıklarıyla dönüt alınıyor olması, konuların mutlaka belirlenen sürede bitirilmesini zorunlu kılmıştır. Kısa sürede bitirilmesi ve kısa zamanda kavratılması gereken konular öğretmenleri strese sokmaktadır. Sorumlu bulunan müfredat kısa zaman dilimleriyle ölçüldüğü için konuların kavranmasının zamana yayılması yerine hızla işleniyor olması, konuları tam olarak öğrenmeyi ve pekiştirmeyi engelliyor.

Konuları tam olarak kavratmak için öğretmenin her zaman derse hazırlıklı gelmesi, sürekli olarak çalışma kağıtları hazırlaması, konuları tam kavratmak için konu kavrama testlerinin hazırlanması, bunların görsel ve işitsel olarak desteklemesi açısından öğretmenlerin bir koşturmaca içine girdiğini ifade etmişlerdir. Görüşülen öğretmenlerden Ö25 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Böyle bir sınav sistemiyle öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu müfredatı yetiştirmek için sıkıntı ve stres içerisinde.” Öğretmenler yetiştirmeleri gereken bir programı olduğu için hastalandıklarında bile okula gelmeye çalışmaları hem sağlık hem de psikolojik olarak öğretmenleri etkilemektedir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö3 “Öğretmenlerin yaşadığı stresi sadece ders, not, öğrenci ve veli profilinden bakılmaması gerektiği; her oturumun yapıldığı sınavda sınav evrakının teslim alınması, sınav evrakının sınav kuralları çerçevesinde sınav salonunda hazır bulunan öğrencilere dağıtılması, sınavın yürütülmesi, sınavı biten öğrencilerden bu evrakların toplanarak tekrar sınav yürütme komisyonuna teslim edilmesi gerekir. Öğretmenler her oturumda bu sorumluluk ve stresi tekrar tekrar yaşamaktadır.” ifadeleriyle belirtmiştir.

Öğretmenlerin hepsinin eş zamanlı ilerlemesi açısından oldukça öneme sahip olsa dahi sınıf seviyeleri ve bölgeler açısından farklılıklar bulunduğu için bu bölgedeki öğrencilerin pekiştirme yapılmadan konular tam kavratılmadan sınav olması öğretmenlerin üzerinde baskı oluşturduğu belirtilmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö14 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “ Ülkemizde maalesef bütün okullarda öğretmen her ne kadar başarılı olursa olsun çeşitli sebeplerden dolayı eşit başarı sağlanamıyor. Eğitim öğretimde

geri kalmış okullarımızdaki öğretmenlere hem o bölgede çalışmanın zorluğu yüklenirken bir de öğrencilerin başarısızlıkları öğretmene mal edilirse çok yazık olur.” sözleriyle bu durumu çok güzel özetlemiş bulunmaktadır.

Öğretmen notlarının da ortalamaya katılmasının büyük bir avantaj olduğu gibi olumsuz yönleri de vardır. Öğretmenin, öğrencinin sınavdan aldığı puandan daha düşük notlar verebiliyor olmaları açısından dezavantajlı bir durum oluşturduğu belirtilmiştir. Bu sınav sisteminde soru çıkan derslerin önemsenip, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin işlendiği derslere olan ilginin azalmasına neden olmuştur.

Görüşme yapılan öğretmenlerden % 8’i bu konda görüş belirtmeyip, bu durumun avantaj veya dezavantaj getirdiğinin anlaşılmasının zamanla olacağını belirtmiştir.

Tablo 4.5. TEOG’un öğretmenlere sağladığı avantajlar ve dezavantajlarla ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Avantajlarının olduğu görüşünü belirtenler	% 68	17	
Dezavantajlarının olduğu görüşünü belirtenler	% 24	6	25
Görüş belirtmeyenler	% 8	2	

Görüşme yapılan öğretmenlerin 17’si TEOG’un öğretmenlere sağladığı avantajlarla ilgili görüşleri; sınav sorusu hazırlama, değerlendirme, bunları yorumlama, sisteme işleme gibi bir yükten kurtulduklarını, müfredatın eş zamanlı ilerlemesi, işlenen bölümlerden sorular sorulması derse verilen önemi arttırdığı ve öğretmenlere avantaj sağladığı sonucuna varılmıştır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin 6’sı TEOG’un öğretmenlere sağladığı dezavantajlarla ilgili görüşleri; konuları yetiştirmek, derslere her an hazırlıklı gelmek, öğrencilere çalışma kağıdı ve konu testleri hazırlamanın öğretmenler için dezavantaj olduğu sonucuna varılmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin 2’si ise TEOG’un öğretmenlere sağladığı avantajlar veya dezavantajlar konusunda bir

yorumda bulunmamıştır. Tabloya göre TEOG'un öğretmenlere sağladığı avantajlar açısından önemli olduğu sonucuna varılabilir.

4.3. Öğretmenlere göre TEOG'un farklı oturum ve günlerde yapılmasının öğrenci açısından değerlendirmesiyle ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen *“TEOG Merkezi Ortak Sınavlarının farklı oturumlarda ve iki güne yayılmasının öğrenciye sağladığı yararlar hakkında görüşleriniz nelerdir?”* sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşlerini incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: farklı oturum, telafi, sınav giriş merkezi, sınavın etkileri.

4.3.1. Öğretmenlere göre *sınavın iki günde olmasının öğrenciye olumlu etkileriyle ilgili bulgular:* Görüşülen öğretmenlerden % 68'i bu sınavın öğrencinin geleceğinde çok büyük önem arz ediyor olması açısından çok önemli ve yoğun katılımlı bir sınavdır. Görüşülen öğretmenlerden Ö5 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Yeni sınavla birlikte öğrencinin gözünde büyüttüğü tek ve telafisi olmayan bir sınav yerine yazılıya girer gibi iki farklı günde farklı altı oturumla olması öğrenci açısından rahat ve stressiz olması, öğrencinin psikolojisine olumlu etkileri olmuştur.” Görüşülen öğretmenlerden Ö16 ise bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “TEOG’la birlikte birçok yenilik de birlikte gelmiştir. TEOG’un getirdiği yeniliklerden biri de sınavın kendi okullarında yapılıyor olmasıdır. Öğrenci sınava gireceği okulu, mahalleyi, caddeyi vs. aramak zorunda kalmıyor.”

Öğrencinin stres ve yorgunluktan kaynaklanan yanlış yapma olasılığını en aza indirdiği ve dikkatini tek derste toplamanın öğrenci başarısına çok büyük etkisinin olduğu belirtilmiştir. Sınavın farklı oturumlarla yapılıyor olması öğrencilerin kafalarına takılan konu veya soruyu sınav arasında kontrol edebileceği belirtmişlerdir.

4.3.2. Öğretmenlere göre *sınavın iki günde olmasının öğrenciler için olumsuz etkileriyle ilgili bulgular:* Görüşülen öğretmenlerden % 32'sine göre öğrenciyi stresten kurtarmak yerine, iki gün süresince farklı altı oturumla olması daha çok stres içereceği belirtilmiştir. Öğretmenlerden az bir bölümü, bu sınavın sadece sekizinci

sınıflara uygulanıyor olmasını bir eksiklik olarak görmektedir. TEOG'un 5, 6, ve 7. Sınıflara da uygulanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.6. Sınavın iki günde olmasının öğrenciye etkileriyle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 68	17	
Olumsuz görüş belirtenler	% 32	8	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 17'si sınavın iki günde olmasının öğrenci açısından önemiyle ilgili olumlu görüş belirtmiştir. Belirtmiş olduğu görüşlerde öğrencilerin stresi azaltması, yeterli zaman dilimlerinin ayrılması, on iki farklı oturum olması ve bunun telafi imkanının olması olumlu bir sonuç ortaya çıkarmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin 8'i ise sınav sayısının artmasının stresi arttıracaklarını belirtmiştir. Tabloya göre TEOG'un iki günde olmasının öğrencinin başarısı açısından olumlu etkileri olduğu sonucu belirtilmiştir.

4.3.3. *Öğretmenlere göre sınavın iki günde olmasının eğitim öğretimle ilgili bulguları:* Görüşme yapılan öğretmenlerden % 72'si TEOG'la birlikte birçok şey değiştiğini belirtmiş. Bunun en önemli özelliği sınavın daha önceki sınavlardan farklı olarak hafta içerisinde yapılıyor olmasıdır. Bu durum 5, 6 ve 7. sınıftaki birçok öğrenci açısından uzun bir tatil demek oluyor. Başka bir açıdan bakıldığında ise ülkemizde fazlasıyla tatil bulunmakta olduğu belirtilmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö11 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Yeni sınav sistemiyle birlikte tam olarak dönüşemeyen ortaokul ve ilkokul birlikte bulunan ilköğretim okulları bulunmaktadır. Bunlar için birinci sınıftan yedinci sınıfa kadar tüm öğrencileri etkilemekte, ortaokullarda ise 5, 6 ve 7. sınıflar eğitim öğretimin iki gün I. dönem, iki gün II. dönem olmak üzere bir eğitim öğretim yılında toplan dört gün eğitim öğretim aksamaktadır.” Bu görüşler açıkça bu durumun eksiklerini belirtiyor.

Öğretmenlerin % 28'i sınavın iki günde olmasıyla ilgili görüş belirtmemiştir.

Tablo 4.7. Sınavın iki günde olmasının eğitim öğretimle ilgili bulguları

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumsuz görüş belirtenler	% 72	17	
Görüş belirtmeyenler	% 28	8	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 17'si TEOG'un iki günde olmasının eğitim öğretim açısından etkileri ilgili belirtmiş olduğu görüşlerde dönüşümü tamamlanmayan ilköğretim okullarının olduğu ve burada eğitim öğretim gören birinci sınıftan yedinci sınıfa kadar tüm öğrencileri etkilemekte, ortaokullarda ise 5, 6 ve 7. sınıflar iki günlük sınav tatilinden olumsuz olarak etkilendiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenlerin 8'i ise sınavın iki günde olmasıyla ilgili görüş belirtmemiştir. Tabloya göre TEOG'un iki günde olmasının eğitim öğretim açısından olumsuz etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

4.4. Öğretmenlere göre TEOG'daki yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesiyle ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen “*Yeni sınav sisteminde sınavlardaki yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?*” sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşlerini incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: şans faktörü, güven, stres azalır.

4.4.1. Öğretmenlere göre yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesinin olumlu etkileriyle ilgili bulgular: Görüşme yapılan öğretmenlerden % 36'sı Yeni sınav sistemini okuldaki sınavlara benzetilmeye çalışıldığını ifade etmiştir. Derslerde eğitim öğretim süresince sınavlar nasıl değerlendiriliyorsa, TEOG'da da benzer bir uygulamaya gidildiği belirtilmiştir. Okullardaki yazılı sınavlarda nasıl ki öğrenci doğru cevap verdiği kadar puan alıyorsa, yeni uygulanma olan TEOG'la başlayan yanlış yanıtların, doğru yanıtları etkilememesi doğru bir uygulama olduğu sanılmıştır.

Görüşülen öğretmenlerden Ö8 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilemesi baştan beri yanlış bir uygulamaydı. Bu yanlış uygulamanın bu sınavla düzeltilmesi yerinde bir karar olmuştur. Sınavda önemli olan, yapmış olduğu doğruların sayısıdır. Önceki sınav sistemlerinde öğrencinin hak ettiği başarının elinden alındığını düşünüyorum.”

Yanlış yanıtların doğruları etkilemesi kazanılmış bir hakkın elinden alınması gibi algılanmaktadır. Sınavlarda önemli olan ne kadar bildiğimizdir. Yanlışların gerçeği değiştirmemesi gerektiği belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden iki tanesi diğer bir deyişle % 8’i yanlış yanıtların doğruları etkilememesi öğrencilere güven vereceği ve öğrencilerin başarı seviyelerini artacağı belirtmiştir. Öğretmenlerden beş tanesi diğer bir deyişle % 20’si derslerde böyle bir yanlış yanıtların doğruları etkilememesi gibi bir uygulama olmadığını bu düzenlemenin de yerinde olduğunu vurgulamışlardır. Yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesi öğrencinin heyecanın azalmasında olumlu etkilerinin olduğunu savunmuşlardır.

4.4.2. Öğretmenlere göre yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesinin olumsuz etkileriyle ilgili bulgular: Görüşme yapılan öğretmenlerin % 64’ü yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesinin yanlış bir uygulama olduğunu, böylece öğrencinin dört seçenekli bir soruda doğru seçeneği işaretleme ihtimali %25 olacaktır. Bu uygulamayla bilmediği soruyu da işaretleyeceği, sınavda tesadüfi ve şans faktörünün de başarıda önemli bir yerinin olacağı belirtilmiştir. Bu durumun seçiciliği etkilemesi açısından olumsuzluk oluşturduğu belirtilmiştir.

Öğretmenler yanlış doğruyu etkilemeyeceği için öğrencilerin soruya çok fazla odaklanmayacağını belirtmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenlerin üçü ise bu durumun yerleştirme işlemleri sırasında problem oluturacağını; çünkü not aralıklarının birbirine çok yakın olacağını belirlemişlerdir. Genel olarak ölçme değerlendirme açısından doğru bir uygulama olmadığı belirtilmiştir.

Tablo 4.8. Öğretmenlere göre TEOG’da yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesiyle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 36	9	
Olumsuz görüş belirtenler	% 64	16	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 16’sı TEOG’un yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesiyle öğrencinin bilmediği soruyu da yanıtlayacağı, ilgili uygulamanın başarıyı tesadüfi ve şans faktörüyle etkilemesi yönünden de olumsuz etkisinin olacağı sonucuna varılmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin 9’u ise yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesi öğrencilere güven vereceği, önemli olanın doğruların sayısı olduğu sonucuna varılmıştır. Tabloya göre TEOG’un yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesinin eğitim öğretim açısından olumsuz sonuçlarının olduğu görüşüne varılmıştır.

4.5. Öğretmenlere göre yeni sınav sisteminde mazeret sınavı yapılmasıyla ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen “*Yeni sınav sisteminde sınavlardaki yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?*” sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşlerini incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: kaygı ve stres azalması, olağan üstü durum, gereksiz kullanım.

4.5.1. *Öğretmenlere göre mazeret sınavının yapılmasının olumlu etkileriyle ilgili bulgular:* Ülkemizde katılımın en yoğun olduğu sınavlardan biri olan TEOG, öğrencilerin geleceğini belirlemede çok önemli bir sınavdır. Öğretmenlerin % 64’ü bu uygulamanın geç kalınmış bir uygulama olduğunu belirtmektedir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö25 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Öğrenciler sınav öncesi yoğun kaygı ve stres içinde oluyor. Öğrencilerin uzun bir süre bu sınava odaklanıyor olması, aşırı stres ve kaygı öğrencilerin vücut yapılarının değişmesine neden olmaktadır. Öğrenciler mide

bulantısı, baş dönmesi, tansiyonun düşmesi veya yükselmesi, bayılma gibi rahatsızlıklar yaşayabilir. Bu rahatsızlık nedeniyle böyle önemli bir sınavın telafisinin olmaması çok kötü bir uygulamadır.”

TEOG’la birlikte eksik olan bu uygulamanın giderilmesi, telafi hakkının verilmesi açısından çok önemli bir eksik giderildiği belirtilmiştir. Öğretmenler mazeret sınavının çok önemli bir uygulama olduğunu hastalık dışında, olağan üstü bir durumda öğrencinin hayatına mal olacak böyle bir sınavda böyle bir uygulamayı yerinde bir uygulama olarak görmektedirler. “Her insan ikici bir şansı hak eder.”

4.5.2. *Öğretmenlere göre mazeret sınavının yapılmamasın olumsuz etkileriyle ilgili bulgular:* Bu uygulama öğretmenlerin % 36’sı tarafından yanlış olduğu belirtilmiştir. Mazeret sınavı hakkı olan öğrenci istediğinde mazeret beyan ederek veya doktordan rapor alarak sınava katılmayabilir. Bu durum ilerleyen süreçlerde bazı öğrenciler tarafından gereksiz yere kullanılacağı görüşü belirtilmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö2 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Mazeret sınavının yapılması güzel bir uygulamadır. Uygulanacak olan mazeret sınavı eşitliği sağlaması açısından, mazeret sınavlarında sorulan soruların zorluk derecelerinin daha yüksek olması gerektiğini düşünüyorum.”

Görüşlerine başvurulmuş öğretmenler mazeret sınavının bir başka olumsuzluk olarak sınava katılmayan öğrenciler nedeniyle sınav salonlarında birçok alanın boş kaldığını belirtmişlerdir. Mazeret sınavının kolay olacağı düşüncesiyle öğrencilerin TEOG sınavlarına zamanında girmediği belirtilmektedir. Sınava girmeyen öğrenciler mazeret sınavına girerken gerek sınav evrakı yönünden gerekse de sınav görevlilerine ödenen paralar yönünden eğitim camiasını büyük zararlara uğratılmakta olduğu belirtilmiştir.

Tablo 4.9. Mazeret sınavının yapılmasıyla ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 64	16	
Olumsuz görüş belirtenler	% 36	9	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 16'sı TEOG'un mazeret sınavının yapılmasının önemiyle ilgili olumlu görüş belirtmiştir. Öğrencilerin sınav öncesi yoğun kaygı ve stres içerisinde olması, olağan üstü durumlarda sınav hakkının gitmesi haksızlığa neden olduğu için böyle bir uygulamanın yerinde ve doğru olduğu görüşü belirtilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerin 9'u ise mazeret sınavının gereksiz yere kullanılacağı, bunun zamanında giren öğrencilere haksızlık olduğu sonucuna varılmıştır. Tabloya göre TEOG'la uygulanan mazeret sınavının önemli ve gerekli olması yönünden önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

4.6. Öğretmenlere göre TEOG'un dışı kaynaklara yönelimiyle ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen *“Bu sınav sisteminde, sınavın öğrencilerin ders dışı kaynaklara yönelimi (dershane, etüt merkezi, özel ders vb) hakkında görüşleriniz nelerdir?”* sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşlerini incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: dershane, etüt merkezi, özel ders, sınav.

4.6.1. *Öğretmenlere göre TEOG'la birlikte öğrencilerin dershane ve etüt merkezine yönelimiyle ilgili olumlu bulgular:* MEB yeni sınav sistemi olan TEOG'la birlikte birçok yeniliği de birlikte getirmiştir. MEB, TEOG sınavlarındaki soruları öğrencilerin ders ve çalışma kitabından belirtilen müfredat programından soracağını belirtmiştir. Bu durum öğrencilerin ders dışı kaynaklara yönelimlerini azaltacağı belirtilmiştir. Bunun temel nedeni olarak, temel kaynağın ders kitapları olmasıdır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin % 40'lık kısmının belirtmiş olduğu ortak görüşte, ders ve çalışma kitabının tek kaynak olarak kullanılmasının yeterli olacağı belirtilmiştir. Belirlenen konular dışında herhangi bir konudan soru çıkmaması öğrencilerin ders dışında bir kaynağa yönelmesine gerek bırakmadığı belirtilmiştir. Ders kitaplarında soru çıkabilecek bütün konuların yer aldığı, ders kitabında bunlarla ilgili yeterince etkinliğin bulunduğunu belirtilmiştir. Sınavın topluca bütün derslerden değil de ders ders olduğunu, sınavın normal bir yazılıdan farkının olmadığını; bu durumun dershane veya etüt merkezine olan ihtiyacı en aza indirebileceğini belirtmişlerdir.

4.6.2. *Öğretmenlere göre TEOG'la birlikte öğrencilerin dershane ve etüt merkezine yönelimiyle ilgili olumsuz bulgular:* Görüşülen öğretmenlerin % 60'ı bu

konuda daha önce uygulanmış olan SBS'yi örnek vermiştir. 2008'de SBS'ye 8. Sınıfların dışında 6 ve 7. sınıfların da girmesi ders dışı kaynaklara yönelimi azalmayı amaçlarken daha çok arttırmıştır. Yeni uygulanan bu sınav sisteminin de birinci dönemde ayrı ayrı altı ikinci dönemde ayrı ayrı altı olmak üzere toplam on iki oturumla sınav olması ders dışı kaynak olan dersanelere veya etüt merkezlerine yönelimi arttıracaktır. Adı ne olursa olsun öğrenciler için bir seçki olduğu sürece derslere takviye amaçlı, ders dışı kaynaklara yönelimin kaçınılmaz olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Türkiye'deki okulların hepsi, gerek bulundukları bölge itibariyle gerekse de okulun olanaklarıyla farklı fiziki imkanlara sahiptir. Öğrenciler bu tür sınavlarla seçilerek bir üst kuruma yerleştirildiği için okulun, dersliklerin, ders materyallerinin eksik olduğu, çeşitlenmediği veya okul imkanının yeterli olmadığı düşünülen okulların öğrencileri bu eksikliklerini gidermek için her zaman ders dışı kaynaklara ihtiyaç duyacaklardır.

TEOG sınavları derslerden sorumlu bulunan belirli bölümlerden kısa sürede iki dönemde de sınav olacağı için konuların en kısa sürede tamamen kavranması için ders dışı kaynaklara ihtiyaç duyacaktır. Öğrenci bunun için ulaşılabilir en kolay yol olan dersane ve etüt merkezlerinde karşılanacağı algısıyla buralara yönelmektedir. Okullarda yeteri kadar test çözülmediği ve genel tekrarların yeterince yapılmadığı için öğrenci konuları tam olarak kavrayamamaktadır. Eksik olduğunu düşündükleri bu ihtiyacı ders dışı kaynaklara yönelerek telafi ettikleri algısına sahiplerdir. Bu konuda görüşülen öğretmenlerden Ö15: “Ders kitapları yapılan sınav için yetersizdir. Özellikle bu yıl 8. sınıflarda okuttuğumuz kitap içeriği yabancı dili öğretmemeye yönelik gibi olduğu için öğrenci ders dışı kaynaklarla pekiştirmeler yapma ihtiyacı hissediyor.” diye görüş belirtiyor. Sınavların buna benzer seçicilikle uygulandığı her zaman ders dışı kaynakların var olacağı inancında olduklarını belirtmişlerdir.

Görüşülen öğretmenlerin bazıları sadece ders kitabının, okulun ve dersliklerin fiziki yapısının dışında, yeterli alan bilgisine sahip olmayan öğretmenlerin bulunduğunu ve bulunacağının unutulmaması gerektiği belirtilmiştir. Veliler öğretmenlerin yerli olup olmadığını, öğretmenlerin öğrenciye ve derse verdiği

önemle belirlemektedir, ayrıca öğrencisinin girmiş olduğu deneme sınavlarından aldığı sonuçlarla da bunu değerlendirmektedir.

Tablo 4.10. TEOG'un öğrencilerin dersane ve etüt merkezi yönelimiyle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu görüş belirtenler	% 40	10	
Olumsuz görüş belirtenler	% 60	15	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 10'u TEOG'un öğrencilerin ders dışı kaynaklardan dersane ve etüt merkezi yönelimini azalttığını, ders ve çalışma kitaplarının yeterli olduğu okul dışı kaynaklara gerek olmadığı sonucu çıkarılmış. Görüşme yapılan öğretmenlerin 15'i ise TEOG'un öğrencilerin ders dışı kaynaklardan dersane ve etüt merkezi yönelimine etkisinin olmadığını, sınavın olduğu her yerde ders dışı kaynakların olacağını, çoktan seçmeli sınav sorularıyla ilgili ders kitaplarında yeterli örneklerin olmadığını, sınav türünün şekli ne olursa olsun öğrencilerin ders dışı kaynaklara yönelimini bitiremeyeceği sonucuna varılmıştır. Tabloya göre TEOG'un ders dışı kaynaklardan dersane ve etüt merkezi yönelimine etkisinin olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.6.3. *Öğretmenlere göre, TEOG'un öğrencilerin özel derse yönelimine olan etkisiyle ilgili bulgular:* Görüşme yapılan öğretmenlerin % 32'si sınavların kişilerde kaygı yaratan etmenlerden biri olduğunu, sınav kaygısının, sadece sınava girecek bireyi değil, çoğu zaman onun aile fertlerini de kapsayabileceği belirtilmiştir. Ebeveynlerin çocuklarının kaliteli eğitim alması ve çocuklarının iyi bir okulda okuyabilmeleri konusunda aşırı şartlanmış olduklarını belirtmişlerdir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö24 TEOG'la ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: "Yeni sınav sistemiyle birlikte özel derse olan ilgi de azalmıştır." Öğretmenlerin belirtmiş olduğu genel yargılar soruların ders kitaplarından çıkıyor olması, soruların zorluk derecelerinin düşük olması, oturum oturum yapılması ve yeterli sürenin verilmesi, oturum aralarında ihtiyaçlarını karşılayacakları kadar

sürenin verilmesi gibi yenilikler öğrencideki stresi ve kaygıyı azaltmaktadır. Bu durum öğrencilerin öğrenmeyi zorunluluktan çıkararak gönüllü halde öğrenmeye teşvik ettiğini belirtiyorlar. Yoğun çalışma ve öğrenme ihtiyacı hissetmeyen öğrencinin, ders dışı kaynaklardan özel derse ihtiyaç duymadığını belirtmişlerdir.

Özel derse yönelim konusunda görüşülen öğretmenlerde Ö18: “MEB tarafından gönderilen ders ve çalışma kitaplarının test tekniğine uygun değil. Okullar ve okuldaki derslikler eğitim öğretim için yeterli teknoklojik ve fiziki donanımına sahip değildir. Öğrenciler arasında bu şartlardan kaynaklanan farkların olacağı aşîkardır. Aradaki bu farklarınsa ancak birebir alınacak bir eğitimle kapatılabilecektir.”

Öğretmenlerin % 44’ü, özel derslerin esasında sınava olan katkısı dışında, öğrencilerinin derslerine yardımcı olması için özel dersler veliler tarafından istenmektedir. Özel derslere duyulan ihtiyaç yeni sistem olan TEOG’la birlikte belirgin bir şekilde arttığını belirtmişlerdir. Görüşülen öğretmenlerden Ö4 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Öğrencilerin bir üst kuruma yerleştirilmesinde sınava dayalı yerleştirme yapıldığı sürece anlık ya da dönemsel başarıların arttırılması için öğrenciler ders dışı kaynaklara ihtiyaç duyacaktır. Öğrenciler derslerini daha ayrıntılı ve tam olarak öğrenmek için olanakları dahilinde her zaman alanında uzman kişilerden özel ders almaya devam edeceklerdir.” Öğretmenlerin % 24’i özel derslerle ilgili görüş bildirmemiştir.

Tablo 4.11. TEOG’la öğrencilerin özel derse yönelimiyle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Sınavın özel derse yönelime etkisi olduğunu belirtenler	% 32	8	25
Sınavın özel derse yönelime etkisi olmadığını belirtenler	% 44	11	
Görüş bildirmeyenler	% 24	6	

Görüşme yapılan öğretmenlerin 8'i TEOG'la öğrencilerin ders dışı kaynaklardan özel derse yönelimin azaldığını belirten öğretmenler soruların kolay olması, sınavın farklı oturumlar şeklinde yapılması, öğrencilerin özel derse olan ihtiyacını yok ettiği sonucuna varılmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin 11'i ise TEOG'un öğrencilerin ders dışı kaynaklardan özel derse yönelimin daha da arttırdığını belirtilmiştir. Sınavın olduğu her yerde ders dışı kaynakların olacağı, çoktan seçmeli sınavların yeterli örneklerinin ders kitaplarında olmaması, sınavın türü, şekli ne olursa olsun TEOG'un öğrencilerin ders dışı kaynaklara yönelimini bitiremeyeceği sonucuna varılmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin 6'sı ise TEOG'un öğretmenlere sağladığı avantajlar veya dezavantajlar konusunda bir yorumda bulunmamıştır. Tabloya göre TEOG'un ders dışı kaynaklardan özel derse yönelimine olumsuz etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.7. Öğretmenlere göre TEOG'un stres ve kaygı düzeyiyle ilgili bulguları:

Öğretmenlere yöneltilen *“Bu sınavın öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?”* sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşlerini incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: stres, kaygı, birden çok oturum, sınav başvurusu, geniş zaman dilimi, sınava giriş yeri.

4.7.1. *Öğretmenlere göre TEOG'un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine olumlu katkısıyla ilgili bulgular:* Görüşme yapılan öğretmenlerin % 76'sı, TEOG'un stres ve kaygı düzeyine olumlu etkisinin olduğunu belirtmiştir. Gerçekte sınavın olduğu her yerde stres vardır. Gelecek kaygısı olan tüm öğrencilerde var olan sınav kaygısı ve stres, bu sınavla birlikte azaltılmaya çalışıldığı belirtilmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö19 bununla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: *“Öğrenciler daha önceki sınavlarda kısa zaman diliminde birden çok dersten sınav olmaktadır yeni sınav sistemiyle sınav iki dönemde de iki güne yayılmış ve sınavdan sorumlu oldukları altı dersi farklı oturumlarla üç tanesi birinci gün, üç tanesi ikinci gün olması nedeniyle öğrencinin yoğunlaşan ve artan stresi bir nebze de olsa azalmıştır.”*

Yeni sınav sisteminin stresle ilgili en önemli etkilerinden bir tanesi de öğrencilerin sınav öncesi, sınav başvurusu stresinin ortadan kalkmış olması, bu durum hem veli hem de öğrenci için gerek bankada sıra bekleme gerekse maddi imkanları iyi olmayan öğrenciler için bu kararın çok yerinde olduğu belirtilmiştir.

Yeni sınav sisteminin stresle ilgili en önemli etkilerinden bir tanesi de sınavın iki güne yayılması yanında farklı oturumlarla olması, oturumlar arasında öğrencinin dinlenebileceği, ihtiyaçlarını karşılayabileceği zaman diliminin olduğunu, bunun çok önemli bir adım olduğu belirtilmiştir. Bu durumu görüşülen öğretmenlerden Ö13 şu şekilde ifade etmiştir: “İki üç saate sığdırılmaya çalışılan sınava göre bu sistemde yaşanan stres ve kaygı daha az olacaktır.”

TEOG’la birlikte birçok stres oluşturan ve kaygı düzeylerini attıran etken ortadan kaldırılmıştır. Bu durumu görüşülen öğretmenlerden Ö7 şu şekilde ifade etmiştir: “Her insan, ikinci bir şansının olduğu durumlarda daha az stresli olur. Çünkü telafi şansı vardır. Yeni sistem en azından bu telafi şansı ve okul merkezli sorularıyla buna imkan sağlıyor. Ayrıca ilk sınavda eksiklerini fark eden öğrenciler, ikinciye daha planlı hazırlanıyor ve stresleri en aza iniyor.”

Yeni sınav sisteminde birçok yeniliğe gidildiği belirtilmiş bunlardan en önemlilerden birininse bu sınav sisteminde olağan üstü durumlarda sınava giremeyen öğrenciler için telafi sınavının olması öğrencilerde oluşan stres ve kaygı düzeylerinin minimize edildiği belirtilmiştir.

Yeni sınav sisteminin stresle ilgili en önemli etkilerinden bir tanesinin de öğrencilerin kendi okullarında sınava giriyor olmasıdır. Önceki sınav sistemlerinde her öğrenci kendi okulu dışındaki başka bir okulda sınava girdiğini bunun gerek yabancı bir okul olması, gerek tanımadığı öğrencilerle aynı sınıfta sınava girmesi, gerekse ulaşım yönünden “sınava yetişecek miyim, ulaşımı nasıl?” gibi sorunlar ortadan kalktığı bunun sınav anı kaygısı için çok önemli olduğu belirtilmiştir.

4.7.2. Öğretmenlere göre TEOG’un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine olumsuz etkileriyle ilgili bulgular: Görüşme yapılan öğretmenlerin % 24’ü TEOG’un stres ve kaygı düzeylerine olumsuz etkisinin olduğunu belirtilmiştir. Temel eğitimden ortaöğretime geçerken yapılan sınavlar ergenlik dönemi gibi zorlu

bir gelişim dönemine rastlamaktadır. Bu durum TEOG sınavlarına giren ortaokul öğrencileri için fiziksel, zihinsel, duygusal ve cinsel gelişim açısından zor bir dönemdir. Gelişim döneminde bu sınav gelecekleri için çok önemlidir. Bu sınavın öğrencilerde stres ve kaygı oluşturduğu belirtilmiştir.

Bu durumu görüşülen öğretmenlerden K9 şu şekilde ifade etmiştir: “Yeni sınav sistemi TEOG’un stresle ilgili en önemli etkilerinden bir tanesi hem öğrenci için hem de öğretmenler için farklı oturumlarla gerçekleştiği için her oturumda sınav evrakının dağıtılması, kontrol edilmesi, toplanması ayrı ayrı stres oluşturmaktadır.”

Yeni sınav sisteminin stresle ilgili en önemli etkilerinden bir tanesi de sınav sayısının artırılması daha önce benzer şekilde SBS ile 6, 7 ve 8. sınıflara yayılarak uygulanmış olduğunu, bunun öğrencileri her yönden olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Bunlar: gerek artan stres, her yıl oluşan kaygılar, sınava hazırlanmak için ders dışı kaynaklara yönelimin arttığını, bunun sınav sayısı ile paralel artış sayılmış olduğunu, sınav sayısının arttıkça bu tür etkilerin de artacağını belirtmişlerdir.

Tablo 4.12. TEOG’un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine ilişkin bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu etkisi olduğunu düşünenler	% 76	19	
Olumsuz etkisi olduğunu düşünenler	% 24	6	25

Görüşme yapılan öğretmenlerin 19 tanesi TEOG’un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyiyle ilgili belirtmiş olduğu görüşlerde sınavın farklı oturumlarla uzun zaman dilimine yayılması, başvuru stresinin olmaması, mazeret sınavlarının olması, sınav merkezi olarak kendi okullarında giriyor olmaları ve yanlış yanıtın doğru yanıtları etkilememesinin stres ve kaygıyı azalttığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenlerin 6 tanesi öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyiyle ilgili belirtmiş olduğu görüşlerde öğrencinin sınava girdiği zaman diliminin ergenlik dönemine rast gelmesi, sınavın farklı oturumlarda olması öğrencinin her defasında

aynı stresin yaşamakta olduğu görüşü belirtilmiştir. Tabloya göre TEOG’un öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyiyle ilgili olarak yeni sınav sisteminin stresi azalttığı sonucuna varılmıştır.

4.8. Öğretmenlere göre TEOG’un öğrencileri orta ve uzun süreçte sportif faaliyetlere, sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere yönlendirilmesiyle ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen *“Bu sınav sisteminin, orta ve uzun süreçte sportif faaliyetlere, sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere öğrencilerin yönlendirilmesine katkısı hakkında görüşleriniz nelerdir?”* sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşlerini incelediğimizde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: yeterli vakit, daha çok ders çalışma, etkinlik alanları, kurs.

4.8.1. Öğretmenlere göre TEOG’un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere olumlu etkileriyle bulgular: Görüşme yapılan öğretmenlerin % 24’ü sınavların derslerden yazılı sınavlara benzetilerek sorulduğu, oturum oturum yapılmasının öğrencilerdeki sınav stresini azaltacağı, sınav kaygısı olmayan öğrencilerin ders çalışma dışında etkinliklere yöneleceğini belirtmişlerdir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö22 öğrencilerin yaşadığı durumu şöyle izah etmiştir: “Okul dersane arasında nefes almaya bile vakit bulamayan öğrenciler, bu sistem sayesinde az da olsa kendilerine vakit ayırabilir duruma geldiler. Burada velilerin bilgilendirilmesi ve bu tür etkinliklerin öğrencilere kazandıracağı şeylerin onlara aktarılması gerekli olduğu belirtilmiştir. Çünkü tüm öğrenciler velilerinden bu anlayışı beklemektedir. Bu durumun çözümü de yine biz eğitimcilere düşmektedir.”

Yeni sınav sisteminin dersane ve etüt merkezlerine gitme oranını önemli oranda azaltacağı düşüncesiyle öğrencilerin okul ve ders çalışma dışında fazlaca zamanlarının kalacağını, bu zaman dilimlerinin ders dışı faaliyetlerden birine yönelerek daha az stresli, daha sosyal ve sportif bir toplum yaratılacağını belirtmişlerdir.

TEOG’la öğrencilerin ders dışı kaynaklara yönelimi azalmış, ders dışı kaynaklarda kaybettikleri zamanı bu tür faaliyetlere yönelerek değerlendirebilecekleri belirtilmiştir. Öğrencilerin çeşitli faaliyetlere katılımı için kullanım ve ulaşımı kolay

olan alanlarda bu tür faaliyet alanları artırılması gerektiği, bunun yanında öğrencilerin aileleriyle birlikte katılabileceği faaliyet ve faaliyet alanlarının düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

4.8.2. *Öğretmenlere göre TEOG'un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere olumsuz etkileriyle ilgili bulgular:* Görüşme yapılan öğretmenlerin % 52'si, yeni uygulamaya göre 6 temel ders Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi derslerinin dışındaki derslere olan ilgi azaldığı belirtilmiş. Öğrencilerin bu dersler dışındaki dersleri önemsemez olduğu, hatta bu dersler öğrenciler sınavda soru çıkabilecek derslerle ilgili testler çözdükleri belirtilmiş. Yeni sınav sistemiyle hedeflenen ders dışı faaliyetlere yönelimin gerçekleşmediği; bunun tam tersine sosyal faaliyetlerden daha çok uzaklaştığı belirtilmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö1 bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Öğrenciler için ne kadar sınav olursa o kadar sters ve çalışma demektir. Sınav sayısı arttıkça öğrenciler daha çok ders çalışmakta; çünkü öğrenci gireceği her sınavda soruları yanlış yanıtlamadan, soruların tamamını çözmeyi hedeflemektedirler. Bu durum öğrencilerin daha çok çalışmasına neden olmuştur.”

Görüşülen öğretmenlerden Ö18 TEOG'un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere hiçbir etkisinin olmadığını şöyle ifade etmiştir: “Sportif faaliyetler, sosyal kültürel ve sanatsal etkinlikler imkan dahilinde gerçekleştirilir. Eğer okullarda veya uygun olan yerlerde spor sahaları, tiyatro, resim, müzik çalışmalarını yapabilecek atölye, kurs ve imkanlar yoksa öğrencinin zamanı olsa dahi öğrenci bunları nerede ve nasıl yapacaktır? Sınavın şekli, adı ne olursa olsun, özellikle bizim çevremizde öğrencilerimizin bu güzellikleri yaşamadıklarını düşünüyorum.”

TEOG'un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere olumsuz etkisi üzerinde görüş bildiren öğretmenler, bu konuda en önemli faktörlerden bir diğerinin ailelerin sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere bakış açılarının önemi üzerinde durulması gerektiğini belirtmiştir. Aileler için çocuk her zaman başarılı olmalıdır veya bunu başarmak için çok çalışmalıdır. Aileler

çocuklarının başarılı olmaları için çocuklarını yarış atı gibi dersane, etüt merkezi veya imkanı olan aileler için özel ders gibi yönelimlerle koşuşturmaktadır. Ailelerin sınav odaklı bir kültürden kurtulmadıkları sürece bu durumun değişmeyeceği görüşü bildirilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerin % 24'ü ise bu konuda görüş belirtmemiş, bunun zamanla anlaşılabileceğini ifade etmiştir.

Tablo 4.13. TEOG'un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere etkisiyle ilgili bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Olumlu etkisi olduğunu düşünenler	% 24	6	25
Olumsuz etkisi olduğunu düşünenler	% 52	13	
Görüş bildirmeyenler	% 24	6	

Görüşme yapılan öğretmenlerin 13 tanesi TEOG'un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere etkisiyle ilgili belirtmiş olduğu görüşlerde öğrencilerin sınav odaklı olduklarını, etkinlik yapacak imkan ve zaman bulamadıklarını, ailelerin bilinçli olmadığını belirterek bu sınav sisteminin öğrencilerin sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere yönelimine etkisi olmadığını ortaya konmuştur. Görüşme yapılan öğretmenlerin 6 tanesi TEOG'un sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere olumlu etkisinin olduğu görüşündedir. Öğrencilerin yeni sınav sistemiyle ders dışı kaynaklara yönelimin azalmasıyla boş zamanlarının fazla olduğunu, bunun sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere yönelimi arttırdığı ortaya konmuştur. Tabloya göre TEOG'un öğrencilerin sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere yönelimi açısından önemli bir katkısının olmadığı sonucuna varılmıştır.

4.9. TEOG için öğretmenlerin görüş ve tavsiyeleriyle ilgili bulgular:

Öğretmenlere yöneltilen “*Bu sınav sistemi için görüş ve tavsiyeleriniz nelerdir?*” sorusuna verilen yanıtlarla öğretmen görüşlerini incelendiğinde şu temalarla ilgili bulgular ön plana çıkmıştır: mazeret sınavı, kalıcı bir sistem, soruların zorluk derecesi, öğretmenlere sınav tanıtımı, devamsızlık, bölgesel farklılık, sınavların son yazılı olması, kurs ve etüt programları, sınavın hafta sonu yapılması, 5, 6 ve 7. sınıflarda da uygulamak.

Görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerin % 80’i sınav sisteminde gördükleri eksikleri belirtmişler; sınavla ilgili neler yapılması gerektiği veya neler yapılabileceği gibi görüşlerini sunmuşlardır. Görüşülen öğretmenlerin görüş ve önerileri bölümler halinde belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden üçü diğer bir ifadeyle % 12’si bu mazeret sınavıyla ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: Mazeret sınavının güzel bir uygulama olduğu; yalnız bunun suistimal edileceği kaygısı ile bu sistemde küçük düzeltmeler yapılması gerektiği belirtilmiştir. Mazeret nedeniyle sınava katılamayan öğrencilerden yapılacak olan mazeret sınavının tüm masraflarının karşılanacak şekilde belli miktarda sınav ücreti alınması gerektiği belirtilmiştir. Bu durum hem gereksiz yere mazeret sınavına katılımı önler hem de sınav maliyetini büyük oranda hafifletmiş olur.

Görüşme yapılan öğretmenlerden ikisi diğer bir ifadeyle % 8’i bu Eğitimde değişimle ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: Eğitimde değişimin kaçınılmaz olduğu; ancak sınav sisteminin deneme tahtası olmaması gerektiği, en kısa zamanda uzun süre kalıcılığı olabilecek, çağa uygun, öğrenci ve velileri strese sokmayacak, değerlendirmenin sistem içerisinde adil olarak yapılabileceği bir sistemin getirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden dördü diğer bir ifadeyle % 16’sı bu sınav sorularının zorluk dereceleriyle ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: Sınav sorularının özellikle İngilizce dersi için zor olduğu bunun dışındaki derslerden özellikle Türkçe için çok kolay olduğu belirtilmiştir. Soruların zorluk

derecelerinin düzenlenip, bilenle bilmeyeni ayırt edebilecek düzeye getirilmesi gerektiği, soruların tüm konulardan eşit sayıda sorulması gerektiği belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden üçü diğer bir ifadeyle % 12'si sınav sistemi değiştiğinde, değişen bu sınav sistemiyle sistemin uygulayıcısı olan öğretmenlere okul, ilçe ve il milli eğitim müdürlükleri tarafından billendirme seminerleri, broşür, kitapçık gibi tanıtıcı ve bilgilendirici çalışmaların yapılmasının gerekliliğini ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden ikisi diğer bir ifadeyle % 8'i bu sınav sonuçlarına göre yerleştirme işlemiyle ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: TEOG'la birlikte bir çok yenilik getirildiği belirtilmişti. Yerleştirme sırasında puan aralığının daralması puanların eşit olma olasılığını arttırmıştır. Puanların eşit olaması durumunda tercih önceliğine; 6, 7 ve 8. sınıflarda almış olduğu ağırlıklı ortalamaya ve son olarak özürsüz devamsız gün sayısının azlığı öncelik sıralamasına göre yerleştirmede esas alınacaktır. Bu durumun okula devam zorunluluğuna göre eşitsizliğe neden olacağını belirtmiştir. Öğrenci elinde olmayan nedenlerle okula gelemeyebilir. Bu durumun öğrenci için haksızlık olduğunu belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden üçü diğer bir ifadeyle % 12'si bu sınavlarda bölgesel farklılıklarla ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: Öğrencileri eşit değerlendirebilmek için bölgesel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Dezavantajlı kesim için formül geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu sınavın derslerde uygulanan sınavların yerine uygulanıyor olması ve yönetmeliklerde öğrencinin bulunduğu çevrenin ve seviyelerinin göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmiştir. Bu durumun TEOG için de uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden on ikisi diğer bir ifadeyle % 48'i bu sınav sistemiyle ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: Sınav sisteminin güzel olduğu ancak yapılan sınav takvimlerinin ölçme değerlendirmede sağlıklı sonuçlar vermediği belirtilmiştir. Özellikle ikinci dönem yapılan sınavdan sonra 8. sınıf öğrencilerinde derslere karşı bir isteksizlik, bir dikkatsizlik başgöstermiştir.

Yapılan sınavlar ders konularının tamamını kapsamamakta olduğu, sınavdan sonraki konulara öğrencilerin önem vermediğı belirtilmiştir. Okullar tatile girmeden öğrencilerin tatil moduna girdiğı belirtilmiştir. Bu sınavların özellikle üç sınav yapılan dersler için üçüncü sınavın olması gerektiğı, iki sınav yapılan dersler içinse ikinci sınavın ortak olması gerektiğı belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden ikisi diğeri bir ifadeyle % 8'i bu sınavın amacıyla ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: TEOG'la amaç yeni, kolay, sınav stresi az; sosyal, kültürel, sportif anlamda öğrencileri yönlendiren bir sistem hedeflenmiştir. Bu sistemin sadece 8'inci sınıfta değil; 5, 6 ve 7. Sınıflarda da uygulanması gerektiğı belirtilmiştir. Böylece ortak bir sınavla öğrencilerin ortalama başarıları ölçülmüş olacağı belirtilmiştir.

Görüşülen öğretmenlerden Ö2 okullarda etüt programları uygulanmasıyla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: "Okullarda öğretilen konuları daha iyi pekiştirmek, öğrenilemeyen konuları tam olarak öğretmek, sınavların test olması nedeniyle okullarda yetiştirme ve etüt programları uygulanabilir. Uygulanabilecek olan bu yetiştirme ve etüt programını sadece sınavlarda soru çıkan derslerden değil, sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere yönelik de yapılması dinamik bir nesil yetiştirilmesi için çok önemlidir."

Görüşme yapılan öğretmenlerden ikisi diğeri bir ifadeyle % 8'i bu Sınavların uygulanış zamanıyla ilgili görüşlerini genel olarak şu şekilde ifade etmiştir: TEOG, okullarda yapılan yazılı sınavlara benzetilmeye çalışıldığı için merkezi sınavlar hafta içinde iki günde yapılmaktadır. İki gün süresince eğitim öğretim aksamakta, sınava girmeyen 5, 6 ve 7. sınıflar okul dışındaki zamanları boşa geçirmekte olduğı belirtilmiş. Bu sınavların hafta sonu yapılmasının gerektiğı belirtilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerin % 20'lik bir kısmı sınavın yapılabilecek en güzel sistem olduğunu, bu konuda görüşlerinin olmadığını, birçok avantaj ve dezavantajının zaman içerisinde ortaya çıkacağını belirtmişlerdir.

Tablo 4.14. TEOG sistemi için genel tavsiye, öneri ve bulgular

Görüşler	Yüzde oranı	f	Toplam
Görüş ve tavsiye bildirenler	% 80	20	
Görüş bildirmeyenler	% 20	5	25

TEOG’la ilgili görüşülen öğretmenlerin 20 tanesinin belirtmiş olduğu görüş ve öneriler: mazeret sınavının suistimal edilmemesi, çağa uygun değişimlerin yapılması gerektiği, soruların zorluk derecesinin arttırılması, değişen sınav sistemi hakkında öğretmenleri bilgilendirme çalışmalarının yapılması, yerleştirme sisteminin düzeltilmesi, bölgesel farklılıklara çözüm bulunması, sınavların uygulanma zamanının müfredat programının bitiminde olması, bu sınavların 5, 6 ve 7. sınıflarda da uygulanması gerektiği, okullarda etüt ve yetiştirme programlarının düzenlenmesi gerektiği, sınavların hafta sonu uygulanması açısından önemli görüşler belirtmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenlerin 5 tanesi genel görüş ve önerilerle ilgili görüş bildirmemiştir.

BÖLÜM V.

5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel olarak tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuçlar

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi kapsamında ortaokullarda yapılan merkezi ortak sınavlara ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi, benzer çalışmalar ile ilgili tartışmalar ve çalışmaların yorumlanması sonucu elde edilen bulgularla ulaşılan sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

1. Branş (Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) öğretmenlerinin görüşlerine göre; dersin işlenen bölümü, öğrencilerin yaşadığı stres, dersler açısından önemi, öğretmen açısından önemi gibi temalarla ilgili bulgular belirtilmiştir. MEB'in hedeflerinde okulu ve okul programlarını daha önemli kılmak, ülke genelinde aynı programı eş zamanlı işlenmesi hedeflenmektedir. Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin çoğunluğu de MEB'le aynı yönde görüş belirtmişlerdir. Belirtilen temalarla ilgili öğretmenler; öğrencilerin derslere daha çok ilgi duymaya başladığı, bol bol konu tekrarlarının yapıldığı, öğrencilerin yaşadığı stresi azalttığı ifade edilmiştir. Müfredat programının ülke genelinde eş zamanlı ilerlediği ve öğrencilerin derslere hazırlıklı geldiği söylenebilir. Bu sınav sistemiyle öğretmenlerin kaybetmiş olduğu saygınlığı ve değeri bir nebze de olsa geri kazandığı ileri sürülebilir.

2. TEOG'un öğretmenlere sağladığı avantaj veya dezavantajla ilgili olarak öğretmenler; sınav sorusu hazırlama, değerlendirme, bunları yorumlama, sisteme işleme gibi bir yükten kurtulduğu görülmüştür. Bu konuda Türk Eğitim Derneği'nin (2010) yapmış olduğu çalışmada, öğretmenlerin testlere odaklanmaktan toplumsal ve kültürel konulara zaman ayıramadıklarını belirtmiştir.

Müfredatın eş zamanlı ilerlemesi, işlenen bölümlerden soruların sorulması derse ve öğretmene ilgiyi arttırdığı ifade edilmiştir. Diğer bir yönden ise konuları

yetiştirmek, derslere her an hazırlıklı gelmek, öğrencilere çalışma kağıdı ve test soruları hazırlamanın öğretmenler için dezavantaj olduğu söylenebilir.

3. Merkezi sınavlarının farklı oturumlarda ve iki günde yapılmasının öğrenci açısından etkileriyle ilgili öğretmenler; farklı oturum, telafi, sınav giriş merkezi, sınavın etkileri gibi alanlarda görüş bildirmiştir. Belirtmiş olduğu görüşlerde öğrencilerin stresini azalttığı, soruları çözmek için yeterli zaman dilimlerinin ayrıldığı, on iki farklı oturum olduğu ve sınava giremeyenler için telafi imkanının olduğu gibi olumlu sonuçlar ortaya çıkardığı söylenebilir. Diğer bir yönden sınav sayısına paralel olarak stresin de arttığı bulgusana varılmıştır. Bununla ilgili Yıldırım'ın (2006) Diyarbakır ve Elazığ illerinde toplam 243 öğretmen üzerinde yaptığı çalışmasında öğretmenlerin OKS sınavı için “Yıllarca süren hazırlık çok kısa sürede değerlendiriliyor.” görüşünde olduklarını tespit etmiştir.

4. TEOG'la yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesiyle ilgili öğretmen görüşleri şans faktörü, güven, stres azalması gibi alanlarda görüş bildirmişlerdir. MEB'in hedeflerinde TEOG'u okullarda uygulanan yazılı sınavlara benzetmektir. Yazılı sınavlarda yanlışlar doğruları etkilemiyor. Bu nedenle TEOG'da da benzer uygulamanın olması gerektiğini belirtmiştir. Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin çoğunluğu de MEB'in uyguladığı bu görüşü desteklemediği, bunun tersine yanlış yanıtların doğru yanıtları etkilememesinin öğrencinin bilmediği soruyu da yanıtlayacağı, başarı faktöründe tesadüfi ve şans faktörünün olumsuz etki yapacağı görüşü savunulmuştur. Soruları yanlış yaparsam doğru sayımı etkiler mi, düşüncesi ortadan kalkması nedeniyle de stresin azaldığı bu durumun da öğrenciye güven verdiği ifade edilmiştir.

5. Yeni sınav sisteminde mazeret sınavının yapılmasıyla ilgili öğretmenler, kaygının ve stresin azalması, olağan üstü durum, mazeret sınavının gereksiz kullanımı gibi konularda görüş bildirmişlerdir. MEB'in hedeflerinde her insanın ikinci bir şansa ihtiyacı olduğunu, olağan üstü durumların her an yaşanabileceği gibi durumları göz önünde bulundurarak bu tür bir uygulamaya gidilmiştir. Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin çoğunluğu de MEB'le aynı yönde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin girecekleri sınav öncesi yoğun kaygı ve stres içerisinde olduklarını veya olağan üstü durumlarda (hastalık, kaza, ölüm) sınav hakkının gitmesinin ve sınavın

telafisinin olmaması haksızlığa neden olduğundan, böyle bir uygulamanın yerinde ve doğru bir uygulama olduğu görüşü belirtilmiştir. Mazeret sınavının gereksiz yere kullanılacağı düşüncesini savunanlar da bu durumun zamanında giren öğrencilere haksızlık olduğu görüşü ileri sürülebilir.

6. Yeni sınav sisteminde öğrencilerin ders dışı kaynaklara yönelimiyle ilgili; dersane, etüt merkezi, özel ders, sınav gibi konularda görüş belirtmişlerdir. Uysal'ın (2009) bu konuda yapmış olduğu çalışmada velilerin eğitimleri ve ekonomileri ne olursa olsun çocuklarını dershaneye gönderdiklerini belirtmiştir. Bu çalışmada velilerin çocuklarını dershaneye gönderme nedenleri arasında dershanelerin sınavlardaki başarıyı arttırmasının yanında okuldaki başarıya da katkısı olduğunu belirlemiştir. Sert'in (2008) bu konuda yapmış olduğu çalışmada ikinci kademe, SBS'nin (Seviye Belirleme Sınavı) ne olduğu veliler tarafından henüz anlaşılamamış olması nedeniyle bir kargaşa yaşadıklarını ve öğrencilerin dershaneye daha çok yöneldiklerini ifade etmişler, herkes için yorgunluk ve bıkkınlığın arttığını vurgulamışlardır. Bu çalışmalarda dershaneye yönelimin arttığı belirtilmiştir.

Öğretmenlerin görüşlerine göre ders ve çalışma kitaplarının yeterli olduğu, bu sistemle özel derse, dershaneye veya etüt merkezine yönelimin azaldığı görüşüne sahip olduğu ileri sürülmüştür. Sınavlardaki soruların kolay olması, sınavın faklı oturumlar şeklinde yapılması ders dışı kaynaklara olan ihtiyacın kalmadığı görüşünü ifade etmişlerdir. Görüşülen öğretmenlerden bazıları sınavın olduğu her yerde ders dışı kaynakların olacağı, çoktan seçmeli sınavlarla ilgi yeterli örneklerinin ders kitaplarında olmaması, sınav sayısının arttıkça bu türden kaynaklara ihtiyacın da artacağı; sınavın türü, şekli ne olursa olsun ders dışı kaynaklara yönelimin her zaman olacağı görüşünü belirttiği söylenebilir.

7. TEOG sınavlarının öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyine etkileriyle öğretmenler; stres, kaygı, birden çok oturum, sınav başvurusu, geniş zaman dilimi, sınava giriş yeri gibi konularda görüş belirtmişlerdir. Bu konuda Ünal'ın (2006) yapmış olduğu çalışmada ilköğretim sekizinci sınıftaki öğrencilerin böyle bir dönemde SBS gibi bir sınava girmeleri onların bazı problemler yaşamasına neden olmaktadır. Ergen bu yarışta aile baskısı, akran baskısı, okul baskısı ve

dershane baskısı ile karşı karşıyadır. Bütün bu baskıları benliğine yöneltilmiş bir tehdit olarak algılayabildiğini bu durumun öğrencide stresi arttırdığını belirtiyor.

Görüşülen öğretmenler yeni sınav sistemiyle ilgili sınavın farklı oturumlarda uzun zaman dilimine yayılması, başvuru stresinin olmaması, mazeret sınavlarının olması, sınav merkezi olarak kendi okullarında giriyor olmaları, yanlış yanıtın doğru yanıtları etkilememesi gibi durumlar stres ve kaygıyı azalttığı yönünde görüşler belirtmişlerdir. Diğer bir yönden öğrencinin yaşadığı stres ve kaygı düzeyiyle ilgili öğretmenlerin bildirdiği görüşlerde, öğrencinin sınava girdiği zaman diliminin ergenlik dönemine denk geldiğini bildirmiştir. Sınavın farklı oturumlarda olması, öğrencilerin her defasında aynı stresi yaşamasına neden olduğu belirtilmiştir.

8. Öğretmenler TEOG'un sportif faaliyetlere, sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere öğrencilerin yönelimine etkisiyle ilgili yeterli zaman, etkinlik alanları, kurs gibi konularda görüş bildirmişlerdir. Türk Eğitim Derneği'nin (2010) yapmış olduğu çalışmada, özellikle sınav kapsamında olmayan pek çok ders ikinci planda kalmakta olduğu ve öğretmenlerin daha çok sınava odaklandığı belirtilmiştir.

Görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerin birçoğu Türk Eğitim Derneği'nin sonuçlarıyla benzer yönde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler sınavın olduğu her yerde öğrencilerin sınav odaklı olduklarını, etkinlik yapacak imkân, yer ve zaman bulamamakta olduklarını, ailelerin bilinçli olmadığını, öğrencinin bulunduğu çevrede bu tür sosyal faaliyetlerle ilgili kursların bulunmadığını bu tür etkinliklere yönelimlerin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bir bölümü yeni sınav sistemiyle ders dışı kaynaklara yönelimin azalması, boş zamanların fazla olması sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere ve sportif faaliyetlere yönelimi arttırdığı anlaşılmaktadır.

9. Öğretmenlerin TEOG sınavları için görüşleri ve önerileriyle ilgili; mazeret sınavı, kalıcı bir sistem, soruların zorluk derecesi, öğretmenlerin sınav tanıtımı, devamsızlık, bölgesel farklılık, sınavların son yazılı olması, kurs ve etüt programları, sınavın hafta sonu yapılması, 5, 6 ve 7. sınıflarda da uygulanması gibi konularda görüş ve öneri bildirmişlerdir. Öğretmenler mazeret sınavının suistimal edilmemesi, çağa uygun değişimlerin yapılması ve uzun süre sınav sistemini

değişmemesi gerektiği, zorluk derecesinin artırılmasını ileri sürmüşlerdir. TEOG’la bilgilendirme çalışmalarının yapılması, yerleştirme sisteminin düzeltilmesi, bölgesel farklılıklara çözüm bulunması, sınavların uygulanma zamanının müfredat programının bitiminde olması, bu sınavların 5, 6 ve 7. Sınıflarda da uygulanması, okullarda etüt ve yetiştirme programlarının düzenlenmesi, sınavların hafta sonu uygulanması gibi görüşlere sahip olduğu ileri sürülmüştür.

5.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda yapılacak araştırmalara ve öğretmenlere yönelik önerilere aşağıda yer verilmiştir.

5.2.1. Uygulamacılar İçin Öneriler

1. Bu sistemin uygulayıcısı olan öğretmenler sınav sisteminin değiştiğinde, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından yeterince bilgilendirilmeli bu bilgilendirmeler seminerler, broşürler, kitapçıklar vb. bilgilendirici ve tanıtıcı çalışmalarla sağlanmalıdır.

2. Okullara ve okul çevrelerine öğrencilerin ders dışı boş zamanlarını sosyal, kültürel, sanatsal etkinlik ve sportif faaliyetlerle değerlendirebileceği alanların yapılıp, bunların öğrencinin kullanımına imkân verecek şekilde hizmet vermesi şeklinde düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

3. Öğrencilerin eksiklerini gidermek için ders dışı kaynaklara yönelerek haksız rekabeti önlemek için okullarda gerek hafta içi eğitim öğretim sonrası gerekse de hafta sonları etüt ve yetiştirme kursları düzenlenmelidir.

4. Dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerin başarılarının artırılması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

5. Sınavlar hafta sonları yapılmalı ve sınav sadece 8. sınıflara değil 5, 6 ve 7’nci sınıfları da kapsayacak şekilde düzenlenmelidir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Ortaokul branş öğretmenleriyle yapılan görüşme sonucu elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurularak,

1. Yapılan sınavlarla ilgili araştırmalarda görüşmelerin sadece öğretmenlerle değil; eğitim öğretimin ayrılmaz bir parçası olan öğrenci, veli, öğretmen ve eğitim öğretimin tüm paydaşlarının alınmasıyla bütün olarak yapılabilir.

2. Yapılacak çalışmalarda sınavların çözüm gerektiren bölümleriyle ilgili çalışmalar yapılabilir.

3. Bu konuda çalışma yapacak çalışmacıların daha geniş bir çevreyle farklı ilçeleri veya illeri kapsayan bir çalışma bölgesel farklılıkların incelenmesi açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- AKÇORA, Çiğdem 2004, *Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Çocuklarının Gittikleri Okul Türü, Kaygı ve Başa Çıkma Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- AKGÜL, Aslı 2010, *Öğretmenlerin Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Beceri Algılarının Öğrencilerin Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ile İlişkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKTURAN, U. ve A. ESEN 2008, *Fenomenoloji, Nitel Araştırma Yöntemleri*, (Editörler: Baş, T. ve Akturan, U.), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- ALKAN, C. ve M. KURT 2001, *Özel öğretim yöntemleri: disiplinlerin öğretim teknolojisi*, Anı Yayıncılık.
- ARIKAN, Rauf 2011, *Araştırma yöntem ve teknikleri*, Nobel Yayın Dağıtım.
- AVCI, Ertan. 2008, *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- AYDOĞAN, Ali 2008, *Lise Giriş Sınavları (OKS-LGS) Coğrafya Sorularının Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı.
- AYVACI, H. Ş. ve S. E. NAS 2009, Fen ve Teknoloji dersi konularının okulda ve dershanede işlenişiyile ilgili durumların belirlenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13: 113-124.
- BAL, Özge 2011, Seviye Belirleme Sınavı (SBS) Başarısında Etkili Olduğu Düşünülen Faktörlerin Sıralama Yargıları Kanunıyla Ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, Kış, 2(2), 200-209.
- BAYKUL, Yaşar 2000, *Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması*, ÖSYM Yayınları.
- BIRINCI, Deniz Kardeş 2014, Merkezi Sistem Ortak Sınavlarında İlk Deneyim: Matematik Dersi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Mayıs 2014 Cilt:3 Sayı:2 Makale No: 02
- BÖKE, Kaan 2009, *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*, İstanbul: Alfa yayıncılık.
- ÇELENK, Süleyman 2003, *Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması*, İlköğretim-Online, 2(2), 28-34.
- ÇEVİK, Erhan 2009, *İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin yazılı sınav soruları ile seviye belirleme sınavı sorularının programa uygunluğunun incelenmesi*, Ankara: Pegem A Yayınları.
- ÇIFTER, İsmail 1985, *Psikiyatri*, Ankara: Gata Eğitim Yayınları, 6.
- DAĞLI, Süleyman 2006, *Özel dershanelere öğrenci gönderen velilerin dershaneler hakkındaki görüş ve beklentileri-Kahramanmaraş örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 102s.
- DEMİREL, Özcan 2003, *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara, Pegem A Yayınları.

- DEMİREL, Özcan 2005, *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara, Pegem A Yayınları.
- DEMİREL, Özcan 2008, *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, (11. Baskı), Ankara, Pegem A Yayınları.
- DEMİRTAŞ, Hasan 2004, Yönetici, Öğretmen Veli ve Öğrencilerin Başarı Algısı ve Eğitime İlişkin Görüşleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Bildiri Özetleri*, 06-09 Temmuz 2004, Malatya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- DENİZ K. Z. ve H. KELECİOĞLU 2005 İlköğretim Başarı Ölçütleri ile Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Arasındaki İlişkiler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 38, Sayı: 2, 2005, ss. 127-143.
- DOĞAN, Hıfzı 1975, Program Geliştirmede Sistem Yaklaşımları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt. 7, sayı 14.
- DOĞAN, N. Ve H. SEVİNDİK 2011, İlköğretim 6. Sınıflar İçin Uygulanan Seviye Belirleme Sınavının Uygunluk Geçerliği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt 36, Sayı 160.
- DUMAN, Ahmet 2000, *Yetişkinler eğitimi*, Ütopya Yayınevi.
- DURŞUN, Sema 2008, *İstanbul İli Anadolu Liseleri On Birinci Sınıf Fen Bölümü Öğrencilerinin Matematik, Fizik, Kimya, Geometri Ve Biyoloji Akademik Başarı Puanlarının Öss Say-2 Puanını Yordama Derecesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- EKİZ, Durmuş 2003, *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş: Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- ERDOĞDU, Yüksel 2006, Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 95-106.
- ERGÜN, Hayrettin 2004, Dil ve sayısal yetenekler ile fizik başarıları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12 (2), 361-368.
- ERTÜRK, Selahattin 1972, *Eğitimde program geliştirme*, Yelkentepe Yayınları.
- ERTÜRK, Selahattin 1979, *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- ERTÜRK, Selahattin 1994, *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- GÜLER, Zehra 2010, *İlköğretim Öğrencilerinin Sbs Puanları ile Ders Başarıları, Bilimsel Süreç Becerileri ve Mantıksal Düşünme Yetenekleri Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜLTEKİN, Mehmet 2005 *Öğretimde planlama ve değerlendirme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- GÜNDOĞDU, K., E. KIZILTAN ve N. ÇÖMEN 2010 *Opinions of students and teachers in relation to high school entrance exam-SBS (case of Erzurum)*.Elementary Education Online, 9.1: 316-330.
- <http://psikorehberim.net/index.php/8-egitim/24-soru-ve-cevaplar-yla-yeni-sbs-sistemi> 10.05.2014
- http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2013/bigb/tegitimdenoogretimegecis/ME_B_SSS_20_09_2013.pdf 12.04.2014
- http://oges.meb.gov.tr/docs2104/oges_yonerge.pdf 17.03.2014
- <http://www.teogmeb.com/node/20> 17.05.2014

- KARABACAK, Kerim 2010, *Seviye Belirleme Sınavları'nın Eğitimde Ortaya Çıkardığı Açmazlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- KOÇ, Nizamettin 1978, Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamalarının Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 3 (14)
- KULAKSIZOĞLU, Adnan 1998 *Ergenlik Psikolojisi*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- LİNN, R. L. and N. E. GRONLUND 1995, *Measurement and Assessment in Teaching*, New Jersey/USA: 7. th. Ed., Prentice-Hall, Inc.
- MEB 2006, *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB 2013 *Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş*, 15.04.2014 tarihinde <http://oges.meb.gov.tr/docs2104/sunum.pdf> adresinden alınmıştır.
- MEMDUHOĞLU, H. B. Ve F. TANHAN 2009, *Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler ölçeğinin geliştirilmesi*, In: The First International Congress of Educational Research, 1-3 May, Çanakkale.
- METİN, Mustafa 2013, Öğrencilerin Seviye Belirleme Sınavındaki Başarısına Etki Eden Unsurların Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14, Sayı 1, 67-83
- ÖZDEMİR, S., H. İ. YALIN ve F. SEZGIN 2004, *Öğretmenlik mesleğine giriş*, Nobel.
- PARLAR, Hanifi 2006, *Velilerin Özel Okul Tercihlerini Etkileyen Faktörler Ve Özel Okulların Durumu, Kahramanmaraş Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- SAĞIRLI, Meryem ÖZTURAN 2010, *Öğrenci Görüşlerine Göre Bazı Yazma Etkinliklerinin Eğitsel Etkilerinin İncelenmesi*, Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Edam Yayınevi.
- SARIER, Yılmaz 2010, *Ortaöğretime Giriş Sınavları (OKS-SBS) ve PISA Sonuçları Işığında Eğitimde Fırsat Eşitliğinin Değerlendirilmesi*, Journal of Kırşehir Education Faculty, 11.3.
- SERT, Nehir 2008, İlköğretim Programlarında Oluşturmacılık, Eğitimde Kuram Ve Uygulama, 4 (2): 291-316, <http://eku.comu.edu.tr/index/4/2/nsert.pdf> (27.03.2014).
- ŞENSOY, Hüsne 2011a, 2011b, 2011c, *Ortaöğretime geçiş sürecine çözüm olarak getirilen Seviye Belirleme Sınavı (SBS)'nin araştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- TAVŞANCIL, Ezel 2010, *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*, Nobel Yayın Dağıtım.
- TEKİN, Halil 1991, *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*, Yargı yayınevi.
- TEKİN, Halil 2007, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, 18. Baskı, Ankara: Yargı Yayınevi.
- TURGUT, Mehmet Fuat 1998, *Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme*, Ankara: Saydam Matbaacılık.
- TÜRK, Emrullah 2007, *Ailenin sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri ile mezun olunan okul ve özel dershanenin öğrencilerin kontrol odakları, akademik*

- tutumları ve liselere giriş sınavındaki başarıları üzerindeki etkileri. Yüksek Lisans Tezi, , Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.*
- Türk Eğitim Derneği, “*Ortaöğretime ve Yükseköğretime Geçiş Sistemi*”, 1. Basım, Ankara, 2010, <http://portal.ted.org.tr/yayinlar/ortaogretimeveyuksekogretimegecissistemi.pdf> (12.01.2011)
- ULUĞ, Fevzi 1990, *Okulda başarı*, Remzi kitapevi, 3. Basım, İstanbul.
- UYŞAL, Recep 2009, *Seviye Belirleme Sınavlarına (SBS) Yönelik Hazırlık Kursları Düzenleyen Dershanelere Devam Eden Öğrencilerin ve Öğrenci Velilerinin Dershane Beklentilerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÜNAL, Ayeşegül 2006, *OKS (LGS) 'ye hazırlanan öğrencilerin sınav kaygıları ile benlik saygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- VARIŞ, Fatma 1998, *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*, Ankara: Alkım Yayıncılık.
- VAROL, Şükriye 1990, *Lise son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YAVUZ, Mustafa 2010, *İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavında Aldıkları Sınıf Puanlarına Etki Eden Değişkenlerin İncelenmesi*, İlköğretim Online, 9(2),705-713
- YAVUZER, Haluk 1993, *Anne-Baba ve Çocuk*, 8. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YEŞİL, Rüştü 2010, *Nitel ve Nitel Araştırma Yöntemleri, İçinde Remzi Y. Kınca (Der.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 49-77. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- YILDIRIM, A. Ve H. ŞİMŞEK 2005, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, A. Ve H. ŞİMŞEK 2008, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, A. ve H. ŞİMŞEK 2011, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Genişletilmiş 8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, Alpaslan 2006, *İlköğretim Okulları İkinci Kademe Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler*, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fırat Üniversitesi.

Ek – 1 Adana Valilik Oluru



T.C.
ADANA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 48836810/100/753316
Konu: Tez (Mehmet Tarık Mart)

20/02/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Gaziantep Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 25/12/2013 tarihli ve 1344 sayılı yazısı.

Gaziantep İli Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Tarık Mart tarafından yürütülen "Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG) Kapsamında Ortaokullarda Yapılan Merkezi Ortak Sınavlara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi" başlıklı projeyi Yüreğir İlçesine bağlı ortaokullarda uygulamak isteği ile ilgili ilgi yazı ekte sunulmuştur.

İlimiz "İl Araştırma Değerlendirme Komisyonu"nun 18/02/2014 tarihli komisyon kararı doğrultusunda, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Tarık Mart tarafından yürütülen "Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG) Kapsamında Ortaokullarda Yapılan Merkezi Ortak Sınavlara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi" başlıklı projenin, okul müdürlerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim ve öğretim aksatılmadan istekli öğrencilere 2013-2014 öğretim yılı 2. yarıyıl bahar döneminde Yüreğir İlçesine bağlı ortaokullarda uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Ali SELAMET
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
20/02/2014

Cengiz HOROZOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 42ba-ce15-38f0-95e9-c6f9 kodu ile yapılabilir.

Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğü
e-posta: temelegitim01@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Emine YİĞİT VHKİ
Tel: (0 322) 4588371-80
Faks: (0 322) 4588391-95